

Pred rokom sme písali o rotterdamskom úspechu filmu *Môj pes Killer*. Tentoraz prichádzajú dobré správy z festivalu Berlinale. V sekcii Forum tam uviedli *Zamatových teroristov*, ktorí napokon získali cenu čitateľov denníka *Tagesspiegel*.

S distribučnými premiérami slovenských filmov to zatiaľ nebolo také ružové ako vlani. Aspoň čo sa početnosti týka. Diváci mohli do marca vidieť iba nový dokument Ladislava Kaboša *Všetky moje deti*. Tento mesiac sa však situácia zmení a do distribúcie pribudnú ďalšie dokumenty – *Arcibiskup Bezák Zbohom...*, *HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami*. Hraný film bude len jeden – minoritná slovenská koprodukcia *Fair Play* českej režisérky Andrey Sedláčkovej.

Apropo, Česko. Možno si ani neuvedomujeme (alebo to stále automaticky vnímame ako prirodzený jav), ako často sa v súvislosti so slovenskou audiovizíou spomína spolupráca s českým prostredím. Výnimkou nie je ani toto číslo *Film.sk*. V koprodukcii s Českom vznikli dve z uvedených noviniek, so susednou krajinou mali úzke vzťahy aj Martin Hollý, Vlastimil Herold a Jozef Kroner, ktorým venujeme rubriku Profil, generálny riaditeľ RTVS Václav Mika v rozhovore hovorí aj o spolupráci s Českou televíziou (no odpovedá i na otázku, prečo sa v nej viacerí slovenskí filmári presadia ľahšie ako v RTVS)... V Česku sa uplatňuje pomerne veľa slovenských tvorcov, stálo by to za tému. My sme sa zatiaľ pozreli na tých, ktorí sa pokúšajú uplatniť v ďalších krajinách.

Medzi českými a slovenskými divákmi i kritikmi zavše badať rozdiely v reakciách na filmy. Uvidíme, aké budú české ohlasy na dokument *Všetky moje deti*, ktorý do tamojších kín vstúpi 13. marca, a na najúspešnejší slovenský titul minulého roka *Kandidát*, ktorý sa tam premieta už od konca februára.

► Daniel Bernát

▪ FOTO: René Miko

▲ Dáša Čiripová, divadelná kritička

Kontrast čiernej a bielej farby s detailnými zábermi na tváre Jeana-Louisa Trintignant, Sylvie Turbovej, Zuzany Kocúrikovej či Ivana Mistríka, kamenný dom, kde niet nikoho, hudba, ktorá evokuje až kriminálny príbeh o tom, kto je záhadný muž, ktorý narúša bezpečné prostredie dcéry, matky a otca. Postavy pobejú, hľadajú sa v priestore mätúcich protikladov, v labyrinte sa snažia nájsť pravdu. Obrazy z filmu *Muž, ktorý luže* s podmanivou kamerou Igora Luthera v réžii Alaina Robba-Grilleta sa mi natrvalo vryli do pamäti.

Kedykoľvek si spomeniem aj na silný filmový obraz, keď Emília Vášáryová kráča na popravu spolu s ďalšími šiestimi odsúdenými. Jej tvár veľa vypovedá aj bez slov. Jej trpiaca hrdinka, ktorá si však hrdo nesie zodpovednosť za svoje konanie, pripomína antickú Antigonu. Tragický a emotívne veľmi pôsobivý televízny film *Balada o siedmich obesených* Martina Hollého sa končí extrémnou, hraničnou situáciou. Sonda do vnútorného sveta postáv pohybujúcich sa medzi životom a smrťou je pre tvorbu Martina Hollého príznačná. Mám rada Hollého estetiku a filmový jazyk nielen v tomto jeho filme.

Vždy si rada pozriem aj *Slepé lásky* od Juraja Lehotského či dokument Petra Kerekesa *66 sezón*. Ľudské osudy, ktoré môžu byť rovnako tragédiou ako komédiou. ▲

16

30

M Y S L Í M S I

Juraj Malíček,

teoretik popkultúry

Všetko je tak, ako má byť. Vlastne nie, všetko je v najlepšom poriadku, pre prípad, že by slová „tak, ako má byť“ a „v najlepšom poriadku“ neznamenalí to isté. Skupina filmárov nakrútila film podľa komiksu. To ešte nič neznamená, len konštatujem. Skupina slovenských filmárov nakrútila film podľa komiksu Neila Gaimana. Toto by už čosi znamenať mohlo, ale stále to nie je dosť. Takže celkom inak.

Orfeova pieseň je skvelý film. Alebo nie je, ono je to vlastne celkom jedno, lebo ten film sa mi aj páči, aj ma nadchol. Nie okolnosťami, za akých vznikol, ani nie pre ľudí, ktorí za ním stoja, ale akosi sám za seba. Len ja – divák – a film vzniknucší v mojom vedomí. Nič iné som o ňom nevedel a nič iné ani nechcem vedieť. Nepotrebujem to, lebo ma to vyrušuje. Nudí ma nekonečne premýšľať o filmoch, vždy uviaznem v tej istej tautologickej slučke a to je už potom číra strata času. Zato rád filmy premýšlam. A nie, premýšľať o filmoch a premýšľať filmy neznamená to isté.

Sandman je jednou z inkarnácií nesmrteľnosti, obhospodaruje naše sny, vyzerá, akoby ušiel z gotickej párty v polovici osemdesiatych rokov, a ak by si sám od seba s niekým potykal, tak (azda aj paradoxne) skôr s Jungom a Lacanom ako s Freudom, ale aj to je teraz vlastne jedno.

Čo jedno nie je (smerom von, nie smerom dnu), je skutočnosť, že Sandman už má svoj film. Volá sa *Orfeova pieseň* a vyšiel oficiálne na DVD ako príloha časopisu. Nie tohto, iného, ale rovnako konkrétneho. Teda časopisu s jasnou cieľovou skupinou, časopisu, ktorý film *Orfeova pieseň* posunie divákovi, ktorí by ho asi mali vidieť. Alebo ho budú chcieť vidieť na základe toho, čo o ňom už vedia. Dôležité je, že ten film sa dostal k svojim divákovi. Ak im nebude stačiť on sám, zistia si viac. Mne je to jedno, ja viac nepotrebujem, vystačím si s filmom.

Všetko je tak, ako má byť. Vlastne nie, všetko je v najlepšom poriadku. Nemyslel som si niečo podobné v poslednom čase? ▲

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ►

3., 14. marec

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Derniéry: Adamove jablká

Kino Lumière sa v marci rozlúči s výnimočným dánskym filmom *Adamove jablká* (r. Anders Thomas Jensen, 2005), ktorému sa tento mesiac končí distribučný monopol.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**3. – 10. marec**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Súčasný angloamerický film a Oscary 2014

Už 86. slávnostné udeľovanie výročných cien americkej filmovej akadémie sa uskutoční 2. marca. Kino Lumière uvedie od 3. do 10. marca denne minimálne jeden pozoruhodný (anglo)americký film, ktorý sa uchádza o Oscara za rok 2013 (*Gravitácia*, r. Alfonso Cuarón, USA/VB, 2013; *12 rokov otrokom*, r. Steve McQueen, USA/VB, 2013; *Vlk z Wall Street*, r. Martin Scorsese, USA, 2013; *Jasminine slzy*, r. Woody Allen, USA, 2013; *Špinavý trik*, r. David O. Russell, USA, 2013; *Blízko od seba*, r. John Wells, USA, 2013; *Philomena*, r. Stephen Frears, VB/USA/Fran., 2013). Vo výbere titulov nebude chýbať ani taliansko-francúzsky film *Veľká nádhera* (r. Paolo Sorrentino, 2013), ktorý odborná verejnosť vníma ako hlavného kandidáta na zisk Oscara za najlepší cudzojazyčný film.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**3., 10., 17., 31. marec**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Archívne kino – téma: Literatúra, film, emócie

Proust, Miller, Dostojevskij, Márquez. To je štvorica spisovateľov, ktorých literárne diela získali aj filmovú podobu. Tieto diela sú obrazmi hlbokých emócií prítomných v príbehoch o zložitosti medziľudských vzťahov. Štvorica režisérov sa dala inšpirovať dedičstvom svetovej literatúry, aby tak zachytila špecifikum vášní tej-ktojej doby. Archívne pondelky v Kine Lumière budú patriť téme Literatúra, film, emócie a snímkam: *Swannova láska* (r. Volker Schlöndorff, Fran./Nem. 1984), *Tiché dni v Clichy* (r. Claude Chabrol, Fran./Tal./Nem., 1990), *Besi* (Andrzej Wajda, Fran., 1988), *Kronika vopred ohlásenej smrti* (r. Francesco Rosi, Tal./Fran./Kol., 1987).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**4., 11., 18. marec**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Osobnosti a výročia: Tengiz Abuladze

Pri príležitosti dvadsiatich rokov od jeho úmrtia si pripomenieme tvorbu gruzínskeho režiséra a scenáristu Tengiza Abuladzeho. Jeho filmy, ktoré vychádzajú z gruzínskej tradície, sú typické vysokou mierou štylizácie. Abuladzeho tvorbu predstavia jeho najznámejšie filmy *Prosba* (1967), *Strom*

priani (1976) a *Pokánie* (1984), ktoré sú voľnou trilógiou o boji dobra a zla.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**4. marec ► 19.00**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Kino Fest Anča: Profil americkej nezávislej animátorky Tess Martin s jej osobnou účasťou

Animátorku Tess Martin inšpirujú rôzne materiály. Svoje filmy tvorí z piesku, z výstrižkov, farbami, tušom, fixkami. Rada publiku odhaľuje proces tvorby. Medzi témy jej filmov patrí pamäť, vzťahy, komunikácia medzi človekom a zvieratami, okolité prostredie a politika.

► www.foaje.net**6. – 12. marec**

(BRATISLAVA – KINO FILM EUROPE)

Týždeň francúzskeho filmu Crème de la crème

Prehliadka toho najlepšieho zo súčasnej francúzskej kinematografie predstaví dovedna 28 filmových titulov, z toho šesť snímok, o ktorých píšeme aj v rubrike Premiéry, pretože sa počas marca dostanú do kinodistribúcie (*S Moliérom na bicykli*, *Moja vlasť*, *Operation Libertad*, *Hvezdár*, *17 dievčat a Veľké preteky*). Snímky budú rozdelené do sekcií Vážnosť humoru, Vyhradené pre lásku, Rebélia, Skutočný príbeh, Experiment. Hostom prehliadky bude režisér, scenárista a herec Laurent Turel.

► www.filmeeurope.sk**8. marec ► 19.00**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Kino Kinečko: Sedmikrásky

Pri príležitosti 85. narodenín enfant terrible českej kinematografie Věry Chytilovej a vydania nového čísla *Kinečka u susedov* predstavia Eva & Eva svoje obľúbené hrdinky z filmu *Sedmikrásky*. (Film premietať aj o 10.00 špeciálne pre mamičky s deťmi.)

► www.foaje.net**12. marec ► 19.00**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Kino Kinečko: Expres z Norimberka

Budovateľský politický triler so špionážnou zápletkou opisuje priebeh akcie odhaľovania záškodníkov. *Expres z Norimberka* (r. V. Čech, 1953) je jasným príkladom toho, ako sa komunistická strana snažila diváka varovať, znepokojit a zároveň aj vnútorne usmerniť. Projekcia s odborným úvodom redaktora *Suterénu* hLuka.

► www.foaje.net**12. marec ► 20.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Osobnosti a výročia: Juliette Binoche

Juliette Binoche sa v marci dožíva päťdesiatich rokov a jej herecké umenie si pripomenieme

dielom *Tri farby: Modrá* (r. Krzysztof Kieślowski, Fran./Pol./Švaj., 1993), za ktoré získala na festivaloch v Benátkach cenu za najlepšiu ženskú hereckú výkonnosť.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

13. marec ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Československá nová vlna (II) a všednosť: Hoří, má panenke

Prvá polovica šesťdesiatych rokov znamenala pre československých filmárov určitú mieru kreatívnej slobody, ktorá sa naplno prejavila v ich filmoch. Skupina režisérov z pražskej FAMU (Miloš Forman, Věra Chytilová, Jiří Menzel, Jan Němec, Evald Schorm a ďalší) vytvorila viacero rôznorodých poetík, ktoré predstavovali radikálny rozchod s ideami socialistického realizmu. Miloš Forman sa vo svojich filmoch nakrútených ešte pred emigráciou obracia ku každodennosti a k všednosti prežívanej skutočnosti. Tretie stretnutie 3. semestra vzdelávacieho programu Filmový kabinet je venované kontextu československej novej vlny a projekcii filmu Miloša Formana *Hoří, má panenke* (1967).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

13. marec ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Kino Kinečko: Únos

Film *Únos* (r. J. Kádár, E. Klos, 1952) je návodom pre „nového človeka päťdesiatych rokov“, ako sa zachovať v krízových situáciách.

► www.foaje.net

19. marec ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – KARPATSKÁ 2)

Short Waves Festival 2014

Súťažný festival poľských krátkych filmov Short Waves má síce svoj hlavný program v Poznani, no zápätí rozbieha Grand Prix Tour (14. – 30. marca) do ďalších päťdesiatich európskych miest. „Bestofka“ nových poľských „kraťasov“ je pestrá zmesou hraných, dokumentárnych, animovaných i experimentálnych filmov a aj vy môžete rozhodnúť, ktorý z titulov dostane cenu divákov.

► www.a4.sk

19. marec ► 20.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Music & Film – Rockshow

Populárny hudobný cyklus Kina Lumière Music & Film pokračuje v marci premietaním záznamu koncertu *Paul McCartney & Wings: Rockshow*. V rokoch 1975 a 1976 absolvovala kapela Wings najdlhšie turné v histórii, nazvané *Wings Over the World*. Paul na ňom po prvý raz od rozchodu The Beatles zaspieval naživo aj ich piesne, medzi nimi i *Yesterday*. Na tomto turné vznikol živý trojal-

bum *Wings Over America* a film *Paul McCartney & Wings: Rockshow*, v ktorom zaznie 28 piesní. Slovenská premiéra s reštaurovaným obrazom a zvukom DD5.1.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

20. marec ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Kino Fest Anča: Profil slovenskej animátorky Vandy Raýmanovej

Večer za účasti producentky, režisérky, scenáristky, výtvarníčky a pedagogičky Vandy Raýmanovej.

► www.foaje.net

20. marec ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – KARPATSKÁ 2)

iShorts: Jednoducho sranda/kino inak

Pásmo komediálnych „kraťasov“ z celého sveta.

► www.a4.sk

20. marec ► 20.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Kino-Ikon Plus: Previerka osudom

Zima roku 1942. Na severozápade Ruska, v pskovskej oblasti okupovanej Nemcami, operuje partizánsky oddiel poručíka Ivana Lokotkova. Vo vypálenej krajine dochádzajú jeho oddielu zásoby. V riskantnej akcii a s pomocou napraveného kolaboranta Lazareva chce zastaviť nemecký vlak s proviantom... V rámci pravidelného cyklu Kino-Ikon Plus, uvedie Kino Lumière z 35 mm archívnej kópie sovietsky film Alexeja Germana *Previerka osudom* (1971).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

21. – 27. marec

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE, A4)

Febiofest 2014

Viac o programe festivalu sa dozviete na str. 7.

► www.febiofest.sk, www.a4.sk

27. marec ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Taliansko po neorealizme. Príroda a kultúra: Smrť v Benátkach

Jedným zo základných znakov talianskeho neorealizmu bol príklon ku skutočnosti a odmietanie estetizácie. Je preto príznačné, že po tomto období sa kinematografia obracia k opáčnemu pólu – k nápadnej estetizácii svojho vyjadrenia. Na Viscontioho vplyva tradícia opery, na Germiho buffonáda, u Felliniho je to zas karneval. Štvrté stretnutie 3. semestra vzdelávacieho cyklu Filmový kabinet priblíži taliansku kinematografiu po období neorealizmu a predstaví Viscontioho *Smrť v Benátkach* (Tal./Fran., 1971).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

27. marec ▶ 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJE – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Kino Fest Anča: Čarovný svet animovaného filmu
Štvrté pokračovanie dokumentárneho cyklu o dejinách slovenského animovaného filmu opäť s účasťou Rudolfa Urca. Tentoraz odpremiatame časti: *Moja krajina v Európe* – o detských animačných krúžkoch na Kolibe, *Tajomstvá filmového triku* – o zrode a vývoji filmového triku na Slovensku a *Naše prejavy* – o vplyve udalostí z novembra 1989 na tvorbu slovenských animátorov.

▶ www.foaje.net

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ▶

3. marec

Jánošík 1921, Varšava (POLSKO)

Premietanie filmu *Jánošík* (r. J. Siakel) v Múzeu nezávislosti.

5. – 30. marec

16. medzinárodný festival krátkych a animovaných filmov Mecal, Barcelona (ŠPANIELSKO)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).

▶ www.eng.mecalbcn.org

6. marec

Pomocník, Varšava (POLSKO)

Premietanie filmu *Pomocník* (r. Z. Záhon) v Slovenskom inštitúte.

6. – 16. marec

18. MFF Sofia (BULHARSKO)

V sekcii Veľké ceny bude za účasti režisérky Miry Fornay premietnutý film *Môj pes Killer*. V dokumentárnej súťaži uvedú film *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes). V sekcii Československá nová vlna. 1969. Zakázané filmy sa premietnu snímky *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko), *322* (za účasti režiséra D. Hanáka), *Slávnosť v botanickej záhrade* (r. E. Havetta) a *25 zo šesťdesiatych alebo Československá nová vlna I, II* (r. Martin Šulík). Na koprodukčnom fóre Sofia Meetings sa predstaví projekt M. Fornay *Cook, F..k, Kill (žaby bez jazyka)*.

▶ www.siff.bg

11. – 15. marec

1. prehliadka zahraničných filmov Federácie kultúrnych centier (FICEP), Paríž (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmu *Chodník cez Dunaj* (r. M. Luther).

▶ www.mzv/siparis.sk

12. – 16. marec

26. festival krátkych filmov Minimalen, Trondheim (NÓRSKO)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).

▶ www.minimalen.com

16. – 23. marec

13. Festival nezávislého filmu Rím

(ITALIANSKO)

Premietanie filmu *Výstava* (r. P. Begányi, A. Kolenčík).

▶ www.riff.it

18. marec

Šťastie príde v nedeľu, Praha (ČESKO)

Premietanie filmu *Šťastie príde v nedeľu* (r. J. Lacko) v Era Art Klube.

▶ www.facebook.com/EraArtKlub

19. – 30. marec

Clevelandský medzinárodný filmový festival, Cleveland (USA)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).

▶ www.clevelandfilm.org

20. – 30. marec

Flatpack Film Festival, Birmingham

(VELKÁ BRITÁNIA)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).

▶ www.flatpackfestival.org.uk

20. marec – 3. apríl

MFF Vilnius/Kino Pavasaris, Vilnius (LITVA)

V súťaži sa budú premietat filmy *Zázrak* (r. J. Lehotský) a *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes). V súťaži krátkych filmov sa premietnu filmy *Pandy* (r. M. Vizár) a *Homo Ciris* (r. J. Mináriková). V rámci sprievodnej sekcie Krátke filmy bude uvedená *Výstava* (r. P. Begányi, A. Kolenčík).

▶ www.kinopavasaris.lt

21. – 23. marec

24. európsky filmový festival Mamers en Mars, Mamers (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).

▶ www.mamers-en-mars.com

24. – 30. marec

5. medzinárodný festival animovaných filmov

Ciné-court animé, Roanne (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).

▶ www.animationfestival.roanne.fr

27. – 30. marec

Festival autorských filmov OFAFA, Krakov

(POLSKO)

Projekcia *Slovenský animovaný film* (pásmo filmov z DVD edície).

▶ www.ofafafestival.com

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

▶ Mariana Jaremková

21. Febiofest otvorí nový film Andrzeja Wajdu

► **Eva Rehollo** (filmová publicistka)

Už 21. ročník medzinárodného filmového festivalu Febiofest 2014 sa začne 21. marca v Bratislave a po skončení bratislavskej časti poputuje výber filmov do ďalších ôsmich miest Slovenska. Festival sa tak uskutoční aj v Košiciach, Trenčíne, Martine, Banskej Bystrici, Trnave, Prievidzi, Kežmarku a Prešove. Podujatie, ktoré sa skončí až 17. apríla, prinesie vyše 130 hraných, dokumentárnych a animovaných filmov slovenskej, európskej a americkej produkcie. V Bratislave otvorí Febiofest najnovší film Andrzeja Wajdu **Walesa, človek z nádeje**.

Febiofest opäť nebude iba o filmových projekciách, ponúkne aj dve výstavy fotografií, Vyšehradský salón za účasti zahraničných profesionálov z oblasti audiovizie, krstý viacerých publikácií, sprievodné podujatia a veľa možností na stretnutia slovenských i zahraničných tvorcov s divákmi.

Festival sa v priebehu rokov vyprofiloval na podujatie, ktoré poskytuje veľkorysý priestor na konfrontáciu súčasnej slovenskej kinematografie s filmovou produkciou susedných krajín. V posledných rokoch výrazne vzrástol aj počet slovenských diel, ktoré sa na ňom uvádzajú vo svetovej alebo v slovenskej premiére, a vzrastá aj záujem samotných tvorcov uvádzať svoje diela a stretnúť sa s divákmi práve na tomto podujatí. Potvrdením tradície kinematografického dialógu medzi Slovenskom, Českom, Poľskom a Maďarskom je už druhý ročník **Súťaže krátkych filmov krajín V4**. Tento rok sa súťažný výber rozšíri aj o filmy z hostujúcej Ukrajiny. Ocenenie spojené s finančnou prémieou udelí medzinárodná porota a jeden z filmov si odnesie Cenu divákov. Febiofest je dnes jediným filmovým festivalom na Slovensku, ktorý udeľuje finančnú cenu pre tvorca až vo výške 3 000 eur.

Programovú skladbu Febiofestu bude tvoriť približne pätnásť sekcií. Aj tento rok sa dramaturgia festivalu sústreďí na prezentáciu toho najlepšieho z novej slovenskej a českej tvorby v sekciách **Nový český a slovenský film** a **Český**

a slovenský dokumentárny film. Profilmové sekcie prinesú výber z tvorby troch výrazných európskych filmárov, program obohatí sekcia venovaná najlepším americkým westernom a doplní ju krst novej publikácie Slovenského filmového ústavu *Rozprava o westerne* autorov Petra Michaloviča a Vlastimila Zusku. O pozornosť divákov sa bude uchádzať aj výber najzaujímavejších zahraničných titulov minulého roka v sekcii **Panoráma**. S veľkým záujmom sa stretla sekcia **Klubový jukebox**, ktorá bola do programu zaradená len minulý rok. Aj tentoraz ju hlasovaním zostavovali diváci a zo zoznamu 25 najúspešnejších klubových titulov si vybrali päť hitov, ktoré festival uvedie. Sekcia **Pocty** bude venovaná jednak veľkým osobnostiam slovenskej kinematografie, akými boli Stanislav Barabáš a Jozef Kroner, no pripomenie aj diela nedávno zosnulých tvorcov – jedného z najvýznamnejších maďarských režisérov Miklósa Jancsóa či amerického herca Phillipa Seymoura Hoffmana s jeho režijným debutom *Jack sa chystá vyplávať*. Pre detských divákov sú pripravené projekcie animovaných filmov s výkladom **Filmový kabinet deťom**.

Bratislavská časť Febiofestu potrvá do 27. marca. Atmosféru bude počas nej udržiavať festivalová kaviareň v Kine Lumière a v A4 – priestore súčasnej kultúry budú okrem projekcií prebiehať diskusie s tvorcami, afterpárty a ďalšie sprievodné podujatia.

FEBIOFEST 2014

Bratislava: 21. – 27. marec (Kino Lumière, kino Mladost, Artkino za zrkadlom, A4 – priestor súčasnej kultúry, FK 35 mm VŠMU), **Košice:** 27. – 30. marec, **Trenčín:** 28. marec – 1. apríl, **Martin:** 28. marec – 1. apríl, **Banská Bystrica:** 31. marec – 3. apríl, **Trnava:** 31. marec – 3. apríl, **Prievidza:** 8. – 11. apríl, **Kežmarok:** 11. – 14. apríl, **Prešov:** 13. – 17. apríl (www.febiofest.sk)

PREMIÉRA: 20. 3. 2014

10 pravidiel jak sbalit holku

(10 pravidiel jak sbalit holku, Česko, 2014) DCP 2D, ŠUP, MP 12, KOMÉDIA

RÉŽIA: Karel Janák **HRAJÚ:** Matouš Ruml, Kristína Svarinská, Petr Buchta, Tereza Nvotová, Jan Dolanský, Jakub Prachař, Miroslav Donutil
DISTRIBÚTOR: Continental film

Marek si žije vo vlastnom svete. Študuje astrofyziku, miluje hviezdy a horoskopy. Keď však stretne dievča svojich snov, zamiluje sa tak bezhľavo, že nie je schopný zložiť skúšky. Priatelia sa mu rozhodnú pomôcť a zasvätiť ho do problému Markovho otca, autora bestsellerov na tému „ako získať ženu“. Marek absolvuje neobvyklý kurz ženskej psychológie...

PREMIÉRA: 6. 3. 2014

17 dievčat

(17 files, Francúzsko 2011) DCP 2D + blu-ray + DVD, 86 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Delphine Coulin, Muriel Coulin
HRAJÚ: Louise Grinberg, Juliette Darche, Roxane Duran, Esther Garrel, Yara Pilartz
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Provokatívny debut francúzskej režisérkej dvojice, nakrútený podľa skutočnej udalosti, je portrétom skupiny znudenejších tínedžeriek, ktoré uzavru dohodu. Keď jedna z nich náhodne otehotnie, podnieti svoje kamarátky a spolužiačky, aby ju nasledovali. Je len otázkou času, kedy 17 dievčat nájde vhodných darcov spermii a spôsobí vlnu rozruchu v pokojných vodách prímorského mestačka.

PREMIÉRA: 6. 3. 2014

300: Vzostup impéria

(300: Rise of an Empire, USA, 2013) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 102 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ

RÉŽIA: Noam Murro **HRAJÚ:** Lena Headey, Eva Green, Rodrigo Santoro, Sullivan Stapleton
DISTRIBÚTOR: Continental film

Pokračovanie vizuálne pôsobivej epickéj ságy podľa komiksov Franka Millera sa odohráva na mori. Grécky generál Temistokles sa usiluje zjednotiť Grécko a zvrátiť vývoj vojny s perzskou armádou – na jej čele stojí božský Xerxes a pomstychtivá veliteľka Artemisia.

PREMIÉRA: 6. 3. 2014

Dobrodružstvá Pána Peabodyho a Shermana

(Mr. Peabody & Sherman, USA, 2014) DCP 2D + DCP 3D, 92 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Rob Minkoff **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Peter Marcín, Dean Krajčovič, Bianka Bucková, Daniela Škrabáková, Kreutz, Stano Král, Daniel Dangi, Andrej Hryc **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Pán Peabody je síce „iba“ pes, ale je geniálny, vtipný, odvážny a elegantný. Vďaka svojim schopnostiam si adoptoval chlapca Shermana a snaží sa ho vychovávať. No zdá sa, že výchova dieťaťa je to jediné, čo mu nejde. Shermana zaujíma najmä história, a tak mu Pán Peabody zostrojí časomat...

PREMIÉRA: 13. 3. 2014

Fair Play

(Fair Play, Česko/Slovensko, 2014) DCP 2D, 95 min., MP 12, DRÁMA

RÉŽIA: Andrea Sedláčková **HRAJÚ:** Judit Bárdos, Anna Geislerová, Roman Luknár, Eva Josefíková, Ondřej Novák, Roman Zach **DISTRIBÚTOR:** Saturn Entertainment

Osemdesiate roky, Československo. Mladá šprintérka Anna má šancu kvalifikovať sa na olympijské hry. Annina matka a tréner dozerajú, aby tvrdo civičila, a začnú jej tajne dávať anabolické steroidy. Jej výkonnosť stúpa, ale súčasne sa začínajú objavovať zdravotné problémy. Viac sa dočítate na strane 13.

PREMIÉRA: 20. 3. 2014

Grandhotel Budapešť

(The Grand Budapest Hotel, Veľká Británia/Nemecko, 2014) DCP 2D, 100 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Wes Anderson **HRAJÚ:** Ralph Fiennes, Tony Revolori, F. Murray Abraham, Matthieu Amalric, Adrien Brody, Willem Dafoe, Jeff Goldblum, Jude Law, Bill Murray, Edward Norton, Saoirse Ronan
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Grandhotel Budapešť je legendárny hotel a Gustav H. je jeho legendárnym zamestnancom. Na pozadí doby, keď sa v Európe schyľuje k 2. svetovej vojne, rozohráva režisér Wes Anderson zábavný príbeh o krádeži vzácneho obrazu, rodinnom boji o dedičstvo aj o zrode veľkej lásky.

PREMIÉRA: 13. 3. 2014

Arcibiskup Bezák Zbohom...

(**Arcibiskup Bezák Zbohom...**, Slovensko, 2014) DCP 2D + blu-ray, 90 min., MP 12, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA: Oľga Zablácká **ÚČINKUJÚ:** Róbert Bezák, Lukáš Latínák, Robo Jakab a iní

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Dokument o medializovanom príbehu arcibiskupa Bezáka, ktorého pápež v roku 2012 zbavil úradu bez udania dôvodu po tom, ako upozornil na rozsiahle finančné machinácie s cirkevným majetkom. Dramatický osud muža, ktorý zasvätil svoj život cirkvi a tá sa mu v rozhodujúcom momente otočila chrbtom. Viac na stranách 14 – 15.

PREMIÉRA: 27. 3. 2014

Borgman

(**Borgman**, Holandsko/Belgicko/Dánsko, 2013) DCP 2D + blu-ray, ŠUP, 113 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Alex van Warmerdam **HRAJÚ:** Hadewych Minis, Jan Bijvoet, Jeroen Perceval, Sara Hjort Ditlevsen, Elve Lijbaart, Dirkje van de Pijl,

DISTRIBÚTOR: ASFK

Borgman sa s manželkou, tromi deťmi a ich opatrovatelkou prístahuje do exkluzívnej rezidenčnej štvrte. To má za následok sériu bizarných udalostí. Zlo často prichádza prevtelené do všednosti, do naoko bežných ľudí, ktorí žijú zdanlivo normálny život. Neprihádza iba za temných nocí, ale aj za jasného letného dňa.

PREMIÉRA: 20. 3. 2014

Cililing a pirátska víla

(**The Pirate Fairy**, USA, 2014) DCP 2D + DCP 3D, 78 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ/RODINNÝ/DOBRODRUŽNÝ

RÉŽIA: Peggy Holmes **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Bianka Bucková, Zuzana Porubjaková, Juraj Kemka, Lenka Salmanová, Júlia Horváthová, Soňa Norisová

DISTRIBÚTOR: Saturn Entertainment

Zarina je múdra a ambiciózna víla. Ohromená neuveriteľnými možnosťami kúzelného prášku dostáva stále odvažnejšie nápady, až je nútená utiecť z krajiny víl. Spojí sa s pirátmi a stáva sa ich kapitánkou. Cililing sa musí vydať na dobrodružnú cestu a zvieť boj s pirátmi pod vedením plavčíka Jameasa, neskôr známeho ako kapitán Hook.

PREMIÉRA: 27. 3. 2014

HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom

(**HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom**, Slovensko, 2014) DCP 2D, ŠUP, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA: Patrik Lančarič **ÚČINKUJÚ:** Vlasta Brezovská, Ali Brezovský, Oskar Rózsa, Bibira Havránková

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Celovečerný dokumentárny titul *HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom* je svedectvom o krátkom, ale mimoriadne dynamickom živote jedného z najtalentovanejších novodobých slovenských hudobných skladateľov – Marka Brezovského. Viac sa dočítate na stranách 16 – 17.

PREMIÉRA: 20. 3. 2014

Hvezdár

(**L'œil de l'astronome**, Francúzsko, 2012) blu-ray + DVD, ŠUP, 90 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, HISTORICKÝ FILM

RÉŽIA: Stan Neumann **HRAJÚ:** Denis Lavant, Airy Routier, Max Baissette de Malglaive, Jérôme Derre, Jean-Claude Bolle-Reddat

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Pôvodom český dokumentarista Stan Neumann, ktorý v súčasnosti pôsobí vo Francúzsku, rozpráva vo svojom prvom celovečernom hranom filme príbeh astronóma a astrológa Jana Keplera, ktorý začiatkom 17. storočia pôsobil na dvore cisára Rudolfa II. Keď sa mu v roku 1610 dostane do rúk jeden z prvých ďalekohľadov, vydá sa na vlastnú cestu poznania.

PREMIÉRA: 13. 3. 2014

Koljaje osudu

(**The Railway Man**, Veľká Británia/Austrália, 2013) DCP 2D, ŠUP, 121 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/ŽIVOTOPISNÝ

RÉŽIA: Jonathan Teplitzky

HRAJÚ: Colin Firth, Nicole Kidman, Stellan Skarsgård, Hiroyuki Sanada, Sam Reid, Tanroh Ishida **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Príbeh britského dôstojníka Lomaxa, ktorý počas 2. svetovej vojny padol do japonského zajatia a zažil v ňom neľudské zaobchádzanie. Po oslobodení sa snaží vyrovnat s desivými zážitkami. S podporou manželky a priateľa sa vydáva do Thajska a potom do Japonska, kde stále žije jeho trýzniteľ, aby sa konečne zbavil svojej nočnej mory.

PREMIÉRA: 13. 3. 2014

Kráska a zvierá

(**La belle & la bête**, Francúzsko/Nemecko, 2014) DCP 2D, ŠUP, 112 min., MP 12, ČESKÝ DABING, ROMANTICKÝ

RÉŽIA: Christophe Gans **HRAJÚ:** Vincent Cassel, Léa Seydoux, André Dussollier, Eduardo Noriega, Audrey Lamy

DISTRIBÚTOR: Continental film

Zámožný kupec si žije v bohatstve a hojnosti. Jedného dňa však príde o všetko a musí aj so svojimi deťmi opustiť mesto. Je medzi nimi i pôvabná Bella. Pri jednej z ciest kupec objaví nádherné kráľovstvo, no jeho pán ho odsúdi na smrť za krádež ruže. Bella chce obetovať svoj život výmenou za ten otcov.

PREMIÉRA: 6. 3. 2014

Krásno

(**Krásno**, Česko, 2014) DCP 2D, ŠUP, 119 min., MN 15, KRIMI/KOMÉDIA

RÉŽIA: Ondřej Sokol **HRAJÚ:** Martin Finger, Ondřej Sokol, Jana Pehrová-Krausová, Zuzana Stavná, David Matásek, Karel Roden, Jaroslav Plesl, Jana Krausová **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Krásno je jazero blízko Šumperka. Práve tam našli utopenú Michalovu matku a medzi podozrivými je aj jeho otec. Keď sa Michal po rokoch vracia na miesto zlých spomienok, otec zomiera. Film nie je klasickou detektívkou, podobne ako v živote ani v tomto filme nie je jednoduché dopátrať sa pravdy. Kde hľadať odpovede?

PREMIÉRA: 13. 3. 2014

Moja vlasť

(**Né quelque part**, Alžírsko/Francúzsko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 87 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/KOMÉDIA

RÉŽIA: Mohamed Hamidi **HRAJÚ:** Jamel Debbouze, Tewfik Jallab, Abdelkader Secteur **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Študent práv Farid má 26 rokov a celý život žije vo Francúzsku. Keď jeho otec ochorie a pošle ho do Alžírsku, aby sa pokúsil zachrániť rodinný dom pred demoláciou, Farid objavuje krajinu, v ktorej ešte nikdy nebol. V zdanlivo zaostalej krajine však postupne spoznáva jedinečných ľudí. Ich humor a priamočiarosť ho prekvapí a hlboko zasiahne.

PREMIÉRA: 13. 3. 2014

Operation Libertad

(**Opération Libertad**, Francúzsko/Švajčiarsko/Portugalsko, 2012) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 92 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Nicolas Wadimoff **HRAJÚ:** Laurent Capelluto, Stipe Erceg, Antonio Bulli, Jonathan Genet, Karine Guignard, Natacha Koutchoumov

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Švajčiarsky režisér Nicolas Wadimoff sa vracia do sedemdesiatych rokov plných vzbury, nepokojev a teroristických útokov. Film sleduje malú revolučnú skupinu mladých ľudí, ktorí sa postupne pripravujú na svoju najnáročnejšiu úlohu – únos čilského agenta.

PREMIÉRA: 6. 3. 2014

Philomena

(**Philomena**, Veľká Británia/USA/Francúzsko, 2013) DCP 2D, 98 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Stephen Frears **HRAJÚ:** Judi Dench, Steve Coogan, Mare Winningham **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Rok 1952, Írsko. Keď 15-ročná Philomena otehotnie, pošle ju matka do kláštora pre „padlé ženy“, kde jej krátko po pôrode dieťa odoberú a dajú ho na adopciu do Ameriky. Philomena prežije celý život jeho hľadaním. Pomáha jej novinár Martin a na ceste sa odhalí nielen osud strateného chlapca, ale aj hlboký vzťah medzi Philomenou a Martinom.

PREMIÉRA: 20. 3. 2014

Pompeje 3D

(**Pompeii**, USA/Nemecko, 2014) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 102 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KATASTROFICKÝ/ROMANTICKÝ

RÉŽIA: Paul W. S. Anderson **HRAJÚ:** Emily Browning, Kit Harington, Kiefer Sutherland, Carrie-Anne Moss, Jared Harris **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Milo je otrok, ktorý sa stal gladiátorom. Čaká ho posledný boj na ceste za slobodu. S vidinou slobodného života sa zamiluje do dcéry bohatého obchodníka Cassie, ktorá je však už slúbená skorumpovanému senátorovi. Osudným sa im stáva výbuch sopky Vezuv. V chaose sa Milo musí prebojovať z arény a zachrániť Cassiu.

PREMIÉRA: 13. 3. 2014

Need for Speed

(**Need for Speed**, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 130 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ

RÉŽIA: Scott Waugh

HRAJÚ: Aaron Paul, Dominic Cooper, Imogen Poots, Michael Keaton, Dakota Johnson

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Tobey vo svojej dielni upravuje drahé autá, aby boli na pretekoch čo najrychlejšie. Keď však počas jedných pretekov zavraždia jeho najlepšieho kamaráta a vraždu hodia na neho, musí ísť do väzenia. Po prepustení má iba jeden cieľ – vypátrať, čo sa v skutočnosti stalo, a pomstiť smrť svojho priateľa.

PREMIÉRA: 27. 3. 2014

Noe

(**Noah**, USA, 2014) DCP 2D, 135 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, DOBRODRUŽNÝ/KATASTROFICKÝ

RÉŽIA: Darren Aronofsky HRAJÚ: Russell Crowe, Jennifer Connelly, Anthony Hopkins, Logan Lerman, Douglas Booth, Emma Watson, Ray Winstone DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Noe má vízie smrtiacej záplavy. Svet je na pokraji skazy a „tí hore“ vyberú na zachovanie ľudského rodu Noema a jeho veľkú rodinu. Začína teda stavať archu. Bojuje pritom s vlastnými pochybnosťami, s potomkom Kaina i s neľahkou úlohou dostať na loď zástupcov všetkých živočíšnych druhov.

PREMIÉRA: 27. 3. 2014

Ona

(**Her**, USA, 2013) DCP 2D, 126 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA/DRÁMA/ROMANTICKÝ

RÉŽIA: Spike Jonze HRAJÚ: Joaquin Phoenix, Chris Pratt, Amy Adams, Rooney Mara, Scarlett Johansson (hlas)

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Theodore je citlivý muž, ktorý sa živí písaním dojímavých listov pre druhých. Práve prežíva bolestný rozchod. Dozvie sa o novom operačnom systéme, a keď ho nainštaluje, zoznámia sa s umelou inteligenciou Samantha. Má milý hlas, je citlivá a vtipná. Medzi Theodorom a Samantha vzniká priateľstvo, ktoré sa postupne mení na skutočnú lásku.

PREMIÉRA: 13. 3. 2014

Rozbitý svet

(**Broken**, Veľká Británia, 2012) DCP 2D + DVD, 90 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Rufus Norris

HRAJÚ: Tim Roth, Eloise Laurence, Cillian Murphy, Robert Emms

DISTRIBÚTOR: ASFK

Skunk je jedenásťročná dievča. Začínajú sa letné prázdniny a čas bezstarostnosti. Keď však sused Oswald zmláti chlapca z vedľajšieho domu, Skunk stráca všetky ilúzie a nevinosť dieťaťa. Svet je zrazu zložitý a rozbitý. Stabilitu hľadá v priateľstve so zmláteným Rickom. Recenziu filmu nájdete na stranách 28 – 29.

PREMIÉRA: 20. 3. 2014

S Moliérom na bicykli

(**Alceste à bicyclette**, Francúzsko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD, 104 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Philippe Le Guay HRAJÚ: Fabrice Luchini, Lambert Wilson, Maya Sansa

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Gauthier Valence je hlavnou hviezdou v divácky obľúbenom televíznom seriáli, ktorý mu prináša dostatok peňazí aj slávy. Do cesty sa mu však pripletie ambiciózný divadelný projekt – možnosť splniť si svoj herecký sen – stvárniť postavu v Moliérovom *Mizantropovi*. Už sa vidí v hlavnej úlohe Alcesta a na vedľajšiu postavu Filinta chce získať svojho priateľa, ktorý pred rokmi odišiel z mesta.

PREMIÉRA: 6. 3. 2014

Spirit of 45

(**The Spirit of 45**, Veľká Británia, 2013) DVD, 94 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNÝ FILM ZLOŽENÝ Z ARCHÍVNYCH MATERIÁLOV

RÉŽIA: Ken Loach

DISTRIBÚTOR: ASFK

Režisér Ken Loach tentoraz prichádza s dokumentárnym filmom, v ktorom sa vracia do roku 1945. Montáž archívnych záberov, dobových rozhovorov a nahrávok tvorí príbeh o súdobom sociálno-politickom dianí a vysvetľuje vtedajšiu neuveriteľnú solidarnosť ľudí, ktorá pretrvala ešte veľa rokov.

PREMIÉRA: 27. 3. 2014

Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami

(**Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami**, Slovensko/Česko, 2013) DCP 2D + blu-ray, 70 min., MP 12, DOKUMENTÁRNÝ FILM
RÉŽIA: Lubomír Štecko **ÚČINKUJE:** Vladimír Ossif
DISTRIBÚTOR: ASFK

Dokumentárny film sleduje prešovského rodáka Vladimíra Ossifa, ktorý patrí k našim najúspešnejším a najuznávanejším maliarom a je neprehliadnuteľný nielen svojím dielom, ale aj spôsobom života. Napriek medzinárodnému úspechu ho na rodnom Slovensku pozná len zopár ľudí z oblasti umenia. Viac na stranách 18 – 19.

PREMIÉRA: 20. 3. 2014

Walesa, człowiek z nadziei

(**Waleśa. Człowiek z nadziei**, Poľsko, 2013) DCP 2D, 127 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Andrzej Wajda **HRAJÚ:** Robert Więckiewicz, Agnieszka Grochowska, Mirosław Baka, Zbigniew Zamachowski, Iwona Bielska, Marcin Hycnar, Maciej Stuhr, Cezary Kosiński
DISTRIBÚTOR: ASFK

Lech Walesa je (nielen) v Poľsku symbolom pádu totalitného režimu. Réžisér Andrzej Wajda sa v jeho filmovom portréte nevyhýba ani kontroverzným témam a venuje sa najmä vzostupom a pádom hnutia Solidarita, ktoré Walesa pomáhal vybudovať. Je to najmä príbeh o boji za slobodu a spravodlivosť.

PREMIÉRA: 6. 3. 2014

Vnútri Llewyna Davisa

(**Inside Llewyn Davis**, USA, 2013) DCP 2D, 105 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, HUDBNÝ/DRÁMA
RÉŽIA: Ethan Coen, Joel Coen
HRAJÚ: Oscar Isaac, Carey Mulligan, Justin Timberlake, John Goodman, Jeanine Serralles, Garrett Hedlund **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Príše sa rok 1961 a New Yorkom znie folk. Davis je ambiciózný a talentovaný muzikant, ktorý sa snaží presadiť. Napriek tomu, že sa mu stále lepí smola na päty, nevzdáva sa a snaží sa dosiahnuť svoj sen. Bez peňazí sa potľka mestom, prespáva u kamarátov a pokúša osud. Šancu vidí v ceste do Chicaga...

PREMIÉRA: 27. 3. 2014

Yves Saint Laurent

(**Yves Saint Laurent**, Francúzsko, 2014) DCP 2D, ŠUP, 106 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, ŽIVOTOPISNÝ
RÉŽIA: Jalil Lespert **HRAJÚ:** Pierre Niney, Guillaume Gallienne, Charlotte Lebon, Laura Smet
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Príbeh životopisnej snímky sa začína v januári 1958 v Paríži. Yves Saint Laurent má iba 21 rokov a stáva sa vedúcou osobnosťou luxusného módného domu Dior. Krátko nato predstavuje vlastnú kolekciu a zoznamuje sa so svojím budúcim celoživotným partnerom – patrónom umenia Pierrom Bergém. O tri roky vzniká značka YSL.

PREMIÉRA: 6. 3. 2014

Velké preteky

(**La grande boucle**, Francúzsko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 98 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Laurent Tuel **HRAJÚ:** Clovis Cornillac, Bouli Lanners, Ary Abittan, Bruno Lochet, Elodie Bouchez **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

François Nouel je nadšeným fanúšikom Tour de France. Väčšinu svojho voľného času trávi na bicykli, aby unikol sklamaniam každodennej existencie. V práci ani doma mu však jeho nadšenie neschvaľujú. A keď manželka v predvečer svojich narodenín zistí, že sa François dobrovoľne prihlásil na prácu pre Tour, pohár jej trpezlivosti preteče...

Sú hranice, za ktoré sa nejde

► **Zuzana Sotáková** (absolventka Fakulty masmediálnej komunikácie UCM v Trnave)

Do slovenských kín prichádza koprodukčný film **Fair Play** českej režisérky **Andrey Sedláčkovej**. Otvára kauzu dopingu vrcholových športovcov socialistického Československa.

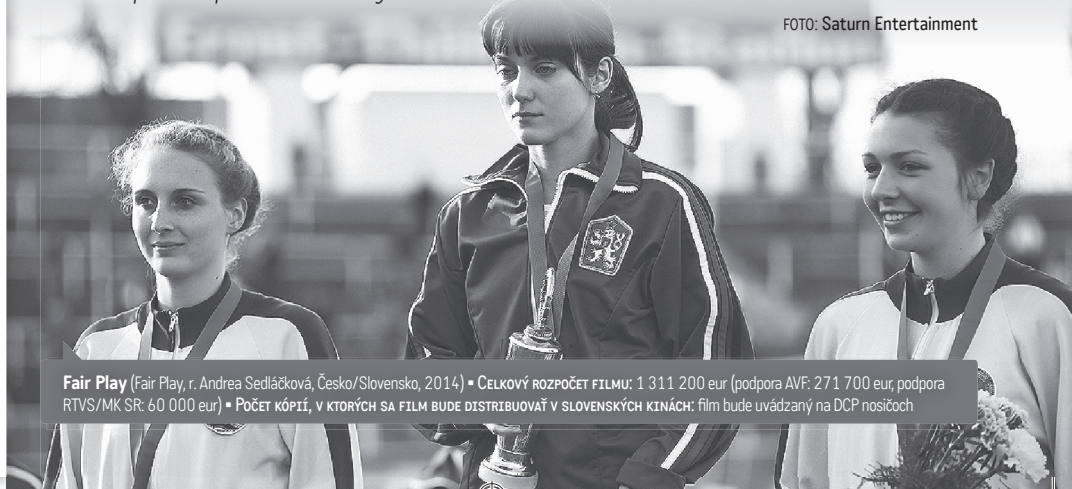
Píše sa rok 1983. Osemnásťročná šprintérka Anna (Judita Bárδος) mieri do vrcholovej atletiky. Napriek svojmu „zlému kádrovému profilu“ sa stáva súčasťou programu špecializovanej starostlivosti. Až po čase sa dozvedá, že namiesto vitamínov dostáva doping. Odmieta ho, no jej matka Irena (Aňa Geislerová) sa rozhodne podávať ho dcére bez jej vedomia.

O niekoľko rokov sa na verejnosti objavujú tajné materiály ministerstva vnútra o dopingovom programe pre športovcov, organizovanom štátom. „Archívy odkryli príšerné praktiky, ktorými štát vedome ničil zdravie špičkových športovcov. Tí, ktorí sa odmietli zapojiť, sa odsúdili na zánik športovej kariéry. Doping sa stal súčasťou režimovej doktríny, v ktorej úspechy socialistickej reprezentácie slúžili na politické účely,“ hovorí Andrea Sedláčková. „Hned som si povedala, že je to obrovská téma. Nechcela som však, aby z toho bol ideologický pamflet, ale film o ľudskej dôstojnosti. Vždy som túžila napísať a natočiť film o boji za malú ľudskú slobodu v komunistickej diktatúre,“ pokračuje autorka, ktorá prvú verziu scenára napísala už v roku 2007. Najprv išlo o psychologický príbeh, no potom ho obohatili skúsenosti niektorých športovcov, trénerov či lekára. „Je to stále tabu, ľudia nechcú rozvíriať staré historky, ničité legendy. Nakoniec sa mi podarilo presvedčiť niekoľkých aktérov z

minulosti, ktorí boli ochotní, väčšinou pod sľubom zachovania anonymity, o téme niečo povedať,“ vysvetľuje filmárka. Pri postave Anny sa inšpirovala prípadom vrcholovej atlétky, ktorej tréner tajne pichal anabolické steroidy Stromba a tvrdil jej, že ide o vitamíny. Do snímky *Fair Play* však Sedláčková vniesla aj rozmer dospievania v socializme. „Dospievajúce deti vtedy zisťovali, že ich rodičia prežívajú v systéme založenom na klamstve, a dúfali, že nebudú rovnaké. A ich rodičia riešili dilemu, či byť morálnym vzorom pre svoje deti a žiť v strachu, alebo kolaborovať s režimom a zabezpečiť im tak lepšiu budúcnosť. Do scenára som dala mnoho svojich zážitkov. V tomto smere je film pre mňa veľmi intímny.“

Kasting na hlavné predstaviteľky sa odohrával na štadióne, kde museli herečky zabehnúť dvojestovku pod dohľadom trénera. Tomu hneď padla do oka slovenská kandidátka Judita Bárδος. „Judita je krehká a zároveň pevná bytosť. Má krištáľovo čistý, ale neústupný pohľad, vyžaruje silu romantických hrdiniek, ktoré sa bijú za svoje ideály, bojujú s veternými mlynmi. Vládne mimoriadnym talentom, ktorý nie je prvoplánový ani polopatistický. Navyše pre úlohu Anny urobila všetko, čo bolo v jej silách. Dva roky štyrikrát do týždňa tvrdo trénovala,“ dodáva autorka filmu *Fair Play* Andrea Sedláčková. ▲

FOTO: Saturn Entertainment

Fair Play (Fair Play, r. Andrea Sedláčková, Česko/Slovensko, 2014) • CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 1 311 200 eur (podpora AVF: 271 700 eur, podpora RTVS/MK SR: 60 000 eur) • POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: film bude uvádzaný na DCP nosičoch

Príbeh biskupa, ktorý vytrčal z davu

► Robert Pospíš (filmový publicista)

Róbert Bezák patrí k osobnostiam, ktoré dokázali vyvolať spoločenský rozruch. Jeho odvolanie z pozície trnavského arcibiskupa sprevádzali protesty veriacich, tlak médií a predovšetkým veľa nezodpovedaných otázok. Na niektoré z nich sa pokúsi odpovedať dokumentárny film **Arcibiskup Bezák Zbohom...** debutujúcej scenáristky a režisérky Olgy Záblackej.

„Minulý rok som začala pripravovať sériu medailónov inšpirujúcich osobností. Monsignora Bezáka som oslovila na účinkovanie v jednom z nich. Po detailnejšom spoznaní jeho bohatého životného príbehu som nadobudla presvedčenie, že by mal byť spracovaný na väčšej ploche, a preto som navrhla, aby sme nakrútili dokumentárny film. Taký, ktorý divákovi ponúkne možnosť do hĺbky spoznať jeho osobnosť, názory, ale aj blízkych ľudí a rodinu,“ vysvetľuje režisérka a scenáristka. Deväťdesiatminútový film mapuje nevedný príbeh obľúbeného arcibiskupa, ktorého v roku 2012 pápež Benedikt XVI. zbavil úradu bez udania dôvodu. „Nevenujeme sa len ‚kauze‘ zbavenia úradu, mapujeme životnú cestu človeka, ktorý sa v 49 rokoch života stal najmladším slovenským biskupom a v 53 rokoch musel nedobrovoľne, zdravý a vitálny, po veľmi bolestnej skúsenosti odísť do dôchodku,“ dodáva Záblacká.

Nakrúcanie sa začalo v máji minulého roka. Filmársky tím sprevádzal Bezáka až do 2. decembra, keď odišiel do talianskeho kláštora. Posledné sekvencie boli už bez bývalého arcibiskupa dokončené v januári tohto roku. Pre Olgu Záblackú bol dokument *Arcibiskup Bezák Zbohom...* filmovým debutom, navyše sa zhostila dvoch dôležitých úloh naraz. Nebola kombinácia režisérskej a scenáristickej profesie náročná? „Už roky pracujem len na autorských projektoch, takže je to pre mňa prirodzené. Byť len moderátorkou a interpretkou by ma nebavilo. No pri mojom filmovom debute sa mi žiadalo mať oporu v dobrom dramaturgovi. Nesmelo som oslovila filmového teoretika a pedagóga VŠMU Martina Ciela, vedomá si jeho zaneprázdnenosti. Na moje veľké potešenie po dlhom rozhovore nad scenárom povedal: ‚Je to dobré, idem s tebou do toho! Fakt, že sa mu pripravovaný film páčil, je pre mňa dôležitý. Páči sa mi, že vášnivo miluje film, ale je aj veľmi kritický.‘“ Debutujúca režisérka doplnila obsah filmu aj o výtvarné vyjadrenie, v ktorom

FOTO: Barracuda Movie

sa nebála použiť vtip a satiru. Na rozprávke, ktorá je súčasťou dokumentu, výtvarne spolupracoval Jozef Gertli Dangler. Postavy nahovorili herci Robo Jakab a Lukáš Latinák.

Záblackej debut však stojí na osobnosti Róberta Bezáka. „Bola to fantastická spolupráca. Predtým sme sa nepoznali, ale veľmi rýchlo sme si porozumeli. Pred nakrúcaním sme trávili veľa času rozhovormi a podrobne sme si prešli celú jeho životnú púť. Pri všetkých zásadných momentoch sme sa zastavili aj vo filme. Čím viac sme s členmi štábu spoznávali pána arcibiskupa, tým bolo pre nás ťažšie prijať verdikt Svätej stolice o jeho odvolaní. Všetko, čo bolo preňho bytostne dôležité, čo miloval, mu zo dňa na deň zobrali, a čo je horšie, bez vysvetlenia. Musel sa teda vyrovnávať s nesmiernym vnútorným smútkom a zároveň stáť uprostred neutíchajúceho mediálneho záujmu. Získal si ma svojou priamočiarosťou a rovným charakterom. Odvahou kričať, že sa deje nepravosť, s rizikom, že môže veľa stratiť. On netúžil byť ‚celebritou‘ a rozdávať podpisy. V živote si vybral inú cestu. Kam sme sa s kamerou pohli, tam sme púťali pozornosť. Cítila som, že už by si od toho záujmu

o svoju osobu rád oddýchol. Film vníma ako rozlúčku s krajinou, kde zostalo jeho srdce,“ ozrejmuje Záblacká. A prečo by mal film zaujímať aj ateistov? „Ústrednou témou nášho filmu nie je viera v Boha, ale príbeh človeka, ktorý sa stal pre svoju otvorenosť a zrejme aj obľúbenosť nepohodlným. Počas nakrúcania sme stretli mnoho ateistov, ktorí prišli arcibiskupa Bezáka podporiť z jediného dôvodu: aj ich sa dotkol fakt, že sa deje nespravodlivosť. Pre ateistu môže byť tento dramatický príbeh ešte zaujímavejší. Zoznámia sa s prostredím, ktoré nepozná, môže analyzovať dôvody, prečo sa mladý talentovaný človek a vynikajúci študent rozhodol ísť kňazskou cestou a čo všetko ho na nej stretlo. Ako sa napríklad postavil k vypočúvaniu Štátnou bezpečnosťou, prečo nemával rukou nad finančnými machináciami v cirkvi, ale aj aký je to pocit, nemať deti,“ odpovedá režisérka. Výpoved Róberta Bezáka doplnili aj osobnosti verejného života. Anton Srholec, František Mikloško, filozof a teológ Tomáš Halík, to sú iba niektorí z prominentných respondentov v dokumente, ktorý s najväčšou pravdepodobnosťou vyvolá ďalšiu diskusiu. ▲

Arcibiskup Bezák Zbohom... (r. Olga Záblacká, Slovensko, 2014) • CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 90 000 eur (podpora AVF: 25 000 eur)
• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 10 DCP nosičov a 5 blu-ray nosičov

Režisérka dokumentu Olga Záblacká pri práci na filme. • FOTO: Barracuda Movie

O Brezovskom a jeho (hudobnom) odkaze

► Robert Pospíš (filmový publicista)

Marek Brezovský – legenda, ktorá nevyhasla. Ak je pre vás hudba viac ako len kulisa, museli ste jeho meno aspoň zachytiť. Brezovského hviezda vyhasla predčasne, zomrel v roku 1994. Obrovský talent umlčali v dvadsiatke drogy. Jeho odkaz však nestratil nič zo svojej sily. Dvadsať rokov po smrti jedného z najväčších novodobých skladateľov Slovenska prichádza do kín titul **HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom**.

„Film o Markovi som chcel urobiť už dávno. No bolo potrebné počkať, až dozrie čas. Po koncerte na festivale Viva Musica! v roku 2010 sme s Oskarom Rózsom usúdili, že dozrel,“ objasňuje prvý impulz na nakrútenie originálneho dokumentu režisér Patrik Lančarič. „Ja som sa s Markom spoznal v pionierskom tábore niekedy v polovici osemdesiatych rokov. Takmer celý náš realizačný tím je zložený z ľudí, ktorí ho poznali osobne alebo aspoň ako generačného spolupútnika v rámci bratislavskej umeleckej komunity tej doby.“ HRANA, na ktorú netrpezlivo čakajú všetci Brezovského obdivovatelia, vznikala viac ako dva roky: „Nemyslím, že by to bol nejaký mimoriadne dlhý čas na poctivú prácu. Okrem toho treba brať do úvahy, že nevyrobíme iba jeden film. Celý náš projekt o Markovi je v podstate trilógia. Počas tohto obdobia sme vyrobili 90-minútový záznam bratislavského koncertu HRANA TOUR, ktorý minulý rok odvysielala RTVS, teraz sme dokončili

celovečerný dokumentárny film a už pracujeme na tretej časti tejto trilógie, ktorou bude takzvaný rockument (dokument o celej koncertnej šnúre HRANA TOUR). Všetky tri by mali vyjsť koncom tohto roka na DVD ako jeden balík, čím sa celý projekt zavŕši – želali sme si na to rok 2014, keď by mal Marek štyridsiatku a zároveň uplynie 20 rokov od jeho tragickej smrti.“

Dokument HRANA tvoria vlastne štyri filmy s jednou hlavnou postavou. „Marek mal akési paralelné svety, v ktorých fungoval a ktoré o sebe síce vedeli, ale neprelínali sa. Tieto svety boli prirodzenou súčasťou jeho života, logicky sa teda stali aj prirodzenou súčasťou nášho filmu. Vzniklo tak niečo ako ‚princíp Rašomon‘. Každý z týchto svetov poznal inú časť Markovej osobnosti a má svoju verziu pravdy,“ naznačuje Lančarič komplikovanú postavu mladého skladateľa. Hudba pre neho nebola iba vyjadrovaním prostriedkom. Brezovský žil a tvoril

mimoriadne rýchlo, aj preto je jeho odkaz taký bohatý a mnohohrstený. „Náš film je pokusom o rekonštrukciu jedného ľudského života. Života, ktorý bol síce dramaticky krátky, ale neuveriteľne intenzívny a plodný. Myslím, že nebudem veľmi preháňať, ak poviem, že Marek Brezovský je možno prvý slovenský umelec, ktorý sa stáva slávnym až po svojej smrti. Veríme, že takýto príbeh stojí za návštevu kina.“ A čo pre režiséra znamená tvorba tragicky zosnulého hudobníka? „Markova hudba je pre mňa jedna z najautentickejších umeleckých výpovedí o prvej polovici deväťdesiatych rokov na Slovensku, teda o období, keď naša generácia dozrievala. Jeho hudba je neoddeliteľnou súčasťou môjho vnútorného sveta. Mám ju vytetovanú na duši.“ Akú úlohu zohrala Brezovského hudba v samotnom filme? „Zaznejú v ňom úryvky z viac ako 33 skladieb Marka Brezovského. Jeho notové papiere sú ako listy z denníka. Má v nich zapísané všetko podstatné, čo sa v jeho živote udialo,“ objasňuje Lančarič.

Brezovského skladby zasiahli aj generáciu, ktorá bola od neho mladšia. „Tie množstvá mladých ľudí na koncertoch – a veľa z nich malo rok či dva, keď Marek zomrel. Dnes stoja na koncerte a spievajú jeho piesne, poznajú všetky slová, prežívajú tie emócie... Keď sa pripravova-

la šnúra, nikto z nás nevedel, koľko príde ľudí a či vôbec nejakí prídu, ako to všetko bude fungovať mimo Bratislavu. Bolo to naozaj prekvapivé a priznám sa, že aj dojmavé. Marek zanechal v hudbe silný odkaz a len úplné zabudnutie by mu mohlo vziať zmysel. No Markova hudba žije. A viac než kedykoľvek predtým. To dáva zmysel, nie?“ dodáva režisér a scenárista. Spolu s Patrikom Lančaričom sa na premiérovanom filme HRANA podieľali producent a kameraman Peter Kelíšek, strihači Maroš Šlapeta a Matej Beneš, animátori Patrik Pašš a Martin Budinský, zvukár Ján Ravasz, Oskar Rózsa, Martin Merc, Dušan Kozák, Natália Bobocká a mnohí ďalší. „Zásadný podiel na celom projekte majú predovšetkým Markovi rodičia – Ali Brezovský a Vlasta Brezovská, ktorým patrí naša hlboká vďaka a veľký obdiv,“ dodáva Lančarič. A nemal obavy z toho, že filmom naruší Brezovského status kultovej osobnosti? „Nie. Skôr sme sa obávali, aby sme ho ‚nepreglorifikovali‘. To sa však našťastie nestalo, dávali sme na to mimoriadny pozor. Kládli sme zvláštny dôraz na to, aby sme Markov príbeh vyrozprávali tak, ako sa stal, teda čo najvecnejšie, najobjektívnejšie, bez akýchkoľvek prikrášlení. Najťažšie bolo udržať si odstup. Ale strážili sme sa navzájom, preto verím, že sa nám to podarilo.“ ▲

HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom (r. Patrik Lančarič, Slovensko, 2014) • CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 86 500 eur (podpora AVF: 57 500 eur, RTVS archív: 3 000 eur) • POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSÝCH KINÁCH: 3 DCP nosiče

Oskar Rózsa • FOTO: Beetle Production

Kontroverzný obraz umelca

► **Zuzana Sotáková** (absolventka Fakulty masmediálnej komunikácie UCM v Trnave)

Vladimír Ossif je úspešný slovenský maliar, ktorý je vo svete známy, ale u nás veľmi nie. Slováci ho však môžu lepšie spoznať v dokumentárnom filme **Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami** v réžii Lubomíra Štecka.

Štvorec so svojimi rovnakými stranami a pravými uhlami predstavuje v abstraktnom maliarstve prísnosť, mäkký kruh zase otvorený svet bez konca. To v istom zmysle platí aj pre slovenského výtvarníka Vladimíra Ossifa – hlavnú postavu dokumentárnej snímky *Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami*. Film premiérovovo uviedli už na vlaňajšom Art Film Feste, teraz prichádza aj do slovenskej kinodistribúcie.

„Vždy ma priťahovali a vnútorne vzrušovali ľudia, ktorí provokujú svojím životom a myslením. K takýmto neprehliadateľným sólistom patrí nepochybne aj Vladimír Ossif,“ začína rozprávanie o svojom novom filme režisér Lubomír Štecko. „Na začiatku som o ňom vedel málo. Poznal som pár jeho abstraktných obrazov, vedel som, že žije v Paríži a že je jedným z mála slovenských maliarov, ktorí uspeli v tejto mekke umenia.“

Zaujímať ma začal až vo chvíli, keď mi jeho priateľ výtvarník Peter Meluzin farbisto rozprával o jeho životných peripetiách. Tento príbeh Štecka zaujal natoľko, že nakoniec spolu s Meluzinom vycestoval za Ossifom do New Yorku. Ten prijal návštevu srdečne a nápad, že by o ňom natočili film, ho potešil. No zároveň mal o ňom vlastnú predstavu. „Zdalo sa mi, že v tom vidí propagáciu vlastnej tvorby, ktorá by oslovila odborníkov. Ja som však nechcel interpretovať jeho abstraktné obrazy, hoci by si to zaslúžili. Zaujímala ma skôr interpretácia jeho pestrého života ako kontroverzný obraz umelca tvoriaceho v dnešnom komplikovanom svete,“ zdôrazňuje režisér, ktorý sa v prípade *Štvorca v kruhu* postaral aj o námet, scenár, kameru a strih.

„Na prvý pohľad stelesňuje ideálnu predstavu dnešných mladých (a nielen mladých) mužov

FOTO: ALEF FILM & MEDIA

vyjadrenú sloganom – žiť a užiť si. Ossif sa živí tým, čo ho baví, má dosť peňazí, má pekné mladé ženy, cestuje po svete, ako sa mu zachce. Skrátka ideál slobody a voľnosti podobne ako kruh bez začiatku a konca. Vo filme som však chcel odkryť to, čo sa skrýva za fasádou lákavej ideálnej slobody. Ossif totiž nie je prázdny pútnikom a povrchným pôžitkárom života. Uteká do sveta, aby realizoval svoje sny a predstavy. Strieda krajiny podľa svojich potrieb a pocitov. Žije vo Francúzsku, v Španielsku, USA, Česku, na Slovensku, Madagaskare či na Kube,“ hovorí režisér, podľa ktorého sa Ossifove úteky a návraty zdajú rovnako dôležité ako jeho tvorba a umenie. „Z týchto turbulencií života však náš maliar nevychádza vždy ako pozitívna postava. Neraz je koristnícky, egoistický, podobne ako dnešní úspešní muži. Na druhej strane je maximálne čestný a cieľavedomý, pokiaľ ide o deti a umenie. Táto nejednoznačnosť a kontroverznosť tvorí základnú os filmu,“ vysvetľuje Štecko a zároveň vraví, že sa obával schvaľovania, pretože úspešní ľudia neradi verejne ukazujú svoje negatívne stránky. Maliar, ktorý pochádza z Prešova, si totiž uvedenie filmu podmienil jeho autorizáciou. „Chápal som to, pretože počas realizácie filmu sme sa zblížili

a on bol absolútne otvorený. Natočil som tak aj dôverné situácie a problémy. Vo filme však nie sú, pretože som rešpektoval pranie ďalších ľudí, ktorí v ňom vystupujú. Nakoniec je však vo filme kontroverzných situácií dosť. Ossif ich na moje prekvapenie spontánne prijal, čím ukázal veľkorysosť, ktorá zdobí osobnosti.“

Snímku, ktorá sa realizovala takmer tri roky, si Štecko nasnímal sám. „Vzhľadom na množstvo lokalít a rozpočet, ktorý neumožňoval cestovanie rozsiahlejšieho štábu, som využil svoje dlhoročné kameramanské skúsenosti a realizoval film aj ako kameraman.“ Podľa tvorcu sa diváci nemusia obávať nežádúcich meditácií o abstraktnom umení. Snímka, ktorá je určená pre široké divácke spektrum, hovorí o otázkach životného smerovania a ochote dôsledne ísť za vlastnými snami. Zároveň je o postojoch a cene, ktorú treba občas za plnenie svojich snov zaplatiť.

„Chcel som vytvoriť obraz pozitívneho človeka, ktorý by bol protiváhou dnešného depresívneho dokumentárneho obrazu Slovákov ako dobromyselných chudákov, gníavených neovládateľnými silami. Nie však falošný obraz vysmiateho, úspešného prázdneho hrdinu, ale viacrozmernej, živej, aktívnej a pritom kontroverznej osobnosti,“ dodáva Ľubomír Štecko. ▲

Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami (r. Ľubomír Štecko, Slovensko/Česko, 2013) • CELKOVÝ ROZPOČET FILMU:

102 934 eur (podpora AVF: 39 050 eur); z celkového rozpočtu tvorili finančné vstupy 47 000 eur, zvyšok boli vlastné investície koproducentov a vecné vstupy koproducentov a partnerov • POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSÝCH KINÁCH: 2 DCP nosiče, 5 blu-ray nosičov

Vladimír Ossif • FOTO: ALEF FILM & MEDIA

Cena Sofie pre Dušana Hanáka

Režisér Dušan Hanák si počas 18. MFF Sofia (6. – 16. marec) v Bulharsku prevezme Cenu Sofie za výnimočný prínos svetovej kinematografii, ktorú udeľuje samospráva mesta Sofia a MFF Sofia. Ocenenie doteraz získalo 27 laureátov, medzi nimi napr. režiséri Peter Greenaway, Volker Schlöndorff, Wim Wenders, Jiří Menzel, Nikita Michalkov či scenárista Jean-Claude Carrière. Pred oficiálnym začiatkom festivalu (6. marca) sa už od 28. februára konajú dve retrospektívne festivalové prehliadky – Československá nová vlna. 1969. Zakázané filmy a retrospektíva filmov dánskeho režiséra Larsa von Triera. Retrospektívu filmov československej novej vlny pripravenú v spolupráci so SFÚ otvára projekcia debutového filmu Dušana Hanáka 322.

► jar

Rada SFÚ má nových členov

Rada Slovenského filmového ústavu (SFÚ), ktorá má päť členov a popri generálnom riaditeľovi je hlavným riadiacim orgánom SFÚ, pôsobí s platnosťou od 17. februára 2014 v novom zložení. Minister kultúry Marek Maďarič vymenoval v zmysle zákona č. 343/2007 Z. z. nových členov rady, ktorými sú zamestnankyňa sekcie médií, audiovízie a autorského práva MK SR JUDr. Marta Franková a režisér, scenárista a pedagóg prof. Martin Šulík, ArtD. (nahradili JUDr. Oľgu Fedorovú a Ing. Františka Gyárfáša, PhD.). Staronovým členom sa stal prezident Slovenskej filmovej a televíznej akadémie, scenárista, režisér a pedagóg prof. Ondrej Šulaj. Ďalej sú súčasnými členmi rady SFÚ pedagóg, estetik a filmový teoretik prof. PhDr. Peter Michalovič, PhD., a odborný referent Audiovizuálneho informačného centra SFÚ Mgr. Miroslav Ulman. Funkčné obdobie člena rady SFÚ je trojročné. Vo filmovom ústave pôsobí rada od roku 2008, keď vstúpil do platnosti nový audiovizuálny zákon. Ten nanovo definoval postavenie inštitúcie aj systém jej riadenia. Ako jeden z hlavných orgánov sa rada SFÚ vyjadruje k návrhu výročnej správy o činnosti ústavu, k návrhu rozpočtu, schvaľuje dlhodobé plány a koncepcie rozvoja a volí a odvoláva generálneho riaditeľa.

► jar

Vyšlo druhé anglické číslo Film.sk

V máji minulého roka vyšlo prvé špeciálne číslo mesačníka *Film.sk* v anglickom jazyku a začiatkom februára 2014 vydal Slovenský filmový ústav (SFÚ) nové anglické *Film.sk*, ktoré sa už počas festivalu Berlinale (6. – 16. februára) dostalo medzi prezentačné materiály ústavu. V tomto čísle sa prostredníctvom troch štúdií hodnotí slovenská hraná, dokumentárna a animovaná tvorba uplynulého roka, ďalej číslo obsahuje prehľad distribuovaných výsledkov domácich filmov za rok 2013, recenzie snímok *Zamatových teroristov*, *Kauza Cervanová* a *Zázrak*, ako i rozhovor s Pavlom Pekarčíkom, Ivanom Ostrochovským a Petrom Kerekesom – režisérmi *Zamatových teroristov*, ktorí sa v rámci Berlinale uvádzali v sekcii Forum a získali tam cenu čitateľov *Tagesspiegel*. Špeciálne vydanie *Film.sk* opäť predstavuje aj aktivity SFÚ, predovšetkým jeho kľúčové projekty, ale aj edičnú činnosť. V čísle je zároveň rozhovor s britským filmovým historikom a kritikom Petrom Hamesom, autorom publikácie *Best of Slovak Film 1921 – 1991*, ktorú vydal filmový ústav.

► dan

Nový Kino-Ikon sa opäť venuje slovenskej kinematografii

Časopis pre vedu o filme a pohyblivom obraze *Kino-Ikon* prichádza v marci s novým číslom 2/2013 a jeho hlavné témy (tak ako pri celom ročníku 2013) určujú dve významné výročia – 50. výročie založenia Slovenského filmového ústavu a 20. výročie vzniku Asociácie slovenských filmových klubov. Novému číslu dominuje štúdia Václava Maceka venovaná dejinám SFÚ. Číslo okrem iného prinesie aj dokončenie rozsiahlej analýzy filmovej tvorby šesťdesiatych rokov a historicko-metodologický komentár k vývoju slovenského filmu od deväťdesiatych rokov. V neposlednom rade sa v časopise nachádza rozhovor s Mirou Fornay a špeciálny priestor je venovaný rubrike In memoriam, v ktorej si Kino-Ikon pripomína režiséra Petra Solana.

► jar

Tváre sa menia, Strieborné tváre zostávajú

► Daniel Bernát

V novembri minulého roka bola v priestoroch Kina Lumière sprístupnená výstava Strieborné tváre, ktorá predstavuje osobnosti slovenskej kinematografie pohľadom fotografa Mira Nôta. Tieto portréty si záujemcovia môžu pozrieť do 20. marca, no už o tri dni neskôr sa začne druhá časť výstavy s tridsiatkou ďalších Nôtových fotografií.

„Pokračovanie výstavy sa od predchádzajúcej nelíši. Ide o ten istý cyklus, len na portrétoch sú iní ľudia, jednoducho ďalších tridsať z celku,“ poznamenáva Miro Nôta. Na prvú časť výstavy vybral s kurátorkou Michaelou Bosákovou zo Stredoeurópskeho domu fotografie portréty osobností, medzi ktorými sú napríklad Peter Solan, Eduard Grečner, Martin Holý, Albert Marenčin, Igor Luther, Dušan Trančík, Stanislav Szomolányi a mnohí ďalší tvorcovia viacerých generácií. Takmer všetky fotografie vznikli pre edičné projekty Slovenského filmového ústavu (SFÚ), či už išlo o publikáciu *Filmové profily* od Renáty Šmatlákovej a Martina Šmatláka, o sprievodný časopis DVD edícií *Slovenský film*, alebo mesačník *Film.sk*. Ako konštatuje Miro Nôta, tí tvorcovia, ktorí sa zúčastnili na vernisáži prvej časti Strieborných tvárí, boli s výstavou spokojní a viacerí sa pýtali, ako sa dá k fotografiám dostať, alebo si ich chceli odkúpiť.

Strieborné tváre II budú mať vernisáž 23. marca o 16.30 hod. v Kine Lumière počas bratislavského programu medzinárodného filmového festivalu

Febiofest. V novej zostave fotografií sa objavia aj úplne čerstvé portréty, ktoré vznikli tento rok. Nôta takto zachytil napríklad Dušana Hanáka alebo Martina Šulíka. Okrem nich sa do druhej série cyklu dostali fotografie Juraja Jakubiska, Fera Feniča, Laca Krausa, Petra Hledíka, Juraja Nvotu, Dušana Rapoša, Laca Halamu, ale i Jany Bučka, Marka Kuboša, Ivana Ostrochovského, Jany Skořepovej, Róberta Švedu a ďalších. Výstavu organizuje Slovenský filmový ústav a Stredoeurópsky dom fotografie. Ako pripomína generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký, v priestoroch Kina Lumière môže dôjsť takýmto spôsobom k zaujímavému prepojeniu medzi filmami a fotografickými portrétmi ich tvorcov, ktorí často stoja v úzadí a diváci nemusia poznať ich tváre. Prirodzene, nejde len o informatívne predstavenie tvárí – ďalší rozmer sa spája so spôsobom ich zobrazenia, ktoré odráža Nôtov vlastný pohľad na konkrétnu osobnosť a jej tvorbu.

Výstava Strieborné tváre II potrvá do 31. augusta 2014 a otvorená bude denne počas premiety kina. ◀

Martin Šulík • FOTO: Miro Nôta

Úlohy masmédií sa nedajú plniť bez divákov

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Václav Mika (1963) nastúpil na post generálneho riaditeľa Rozhlasu a televízie Slovenska 1. augusta 2012. Diváci a poslucháči opäť začali dúfať v zlepšenie programovej ponuky a celkového fungovania verejnoprávneho média. Po roku a pol už je možné rekapitulovať. Čo sa zatiaľ podarilo z avizovaných plánov naplniť, čo nie a čo ešte môže divák očakávať?

Aké je postavenie verejnoprávnej televízie v súčasnom domácom mediálnom priestore a aká je vaša ideálna predstava?

– Neskromne sa domnievam, že postavenie verejnoprávnych médií je jedinečné, pretože úlohy, ale ani misiu verejnoprávnosti nie je možné saturovať v iných elektronických médiách, čo sa týka rozhlasu a televízie. To nesúvisí iba s povinnosťami, ktoré nám ukladá zákon, teda s vysielaním pre špecifické skupiny obyvateľov, ako sú napríklad hendikepovaní občania, záujmové skupiny alebo menšiny, s regionálnym vysielaním a podobne, ale ide aj o rozdiel, ktorý sa týka žánrov a obsahu. Dnes je tento rozdiel ešte citeľnejší, keďže komerčné televízie sa systematicky vzdávajú žánrovej a obsahovej pestrosti. Môžem povedať, že až 50 percent žánrov a formátov v televízii a 80 percent v rozhlase predstavuje unikátny obsah verejnoprávnych médií, ktorý je doménou práve u nás. Naším zadaním je nielen plnenie zákonných úloh, ale aj prinášanie vecí, ktoré z hľadiska kvality, hodnoty, originality majú svoje špecifické postavenie na trhu.

Je náročné udržať nezávislosť verejnoprávneho média na Slovensku?

– Nezávislosť je pojem, ktorý sa najmä historicky u nás spája s politickou nezávislosťou. Dnes je táto dogma viac-menej prekonaná. Vplyv politickej moci, ktorý sme zaznamenali v ranných obdobiach, je minulosťou. Takzvaného „riaditeľa na telefón“, ktorý počúva želania z rôznych strán, už nikto neočakáva a ani si netrúfne niečo podobné uplatňovať. V kontexte Európskej vysielačkej únie je aktuálnou témou nezávislosť od komerčných, mocenských, ale aj väčšinových názorov. Našou úlohou je zároveň polemizovať s väčšinovými názormi, čo aj robíme. Príkladom je séria investigatívnych dokumentov ako *Pravda o mlieku*, *Pravda o kvetoch* a mnohé iné. Nevieť si predstaviť, že by som v komerčnej televízii odvysielal dokumenty tohto typu, ktoré spochybňujú veľkú časť trhu zadávateľov reklamy a komerčných klientov.

Bude RTVS upravovať profiláciu televíznych staníc – Jednotky a Dvojky? Najmä na Dvojke sú už zmeny badateľné, je teda proces profilácie ukončený?

– Mediá a mediálny trh sú dynamické kategórie. Formátové nastavenie programových služieb prakticky nie je jedinečné. Vzájomne sa kopírujú modely nastavenia formátov väčšiny staníc v Európe, teda tak,

ako je to v ORF alebo v Českej televízii. Zaujímavejšie je to v rozhlase, kde je 11 staníc a miera kanibalizácie vysielať je výraznejšia. A preto je implementácia mapovacej štúdie, s ktorou pracujeme, dlhodobejší proces. Dvojka je výrazne žánrovo štruktúrovaná, ale musí čeliť aj takzvaným mimoštruktúrnym záťahom. Príkladom je šport, ktorý je pre RTVS exkluzívnym obsahom a aktuálne výrazne zasahuje do vysielačkej štruktúry Dvojky, čo nie je ideálne. Rok 2014 je toho príkladom. Divákovi sme ponúkli zimnú olympiádu v Soči, prinesieme Tour de France, majstrovstvá sveta vo futbale, ale aj majstrovstvá sveta v hokeji. Športová Trojka, pochopiteľne, nie taká, ako sme ju poznali z pokusov v minulosti, ale v inom koncepte a formáte je možnosťou, ktorá by túto situáciu za istých ekonomických podmienok vyriešila.

Zvažuje sa aj vznik menších staníc zameraných napríklad na umenie, detského diváka?

– Známe sú modely z okolitých krajín a aj iných trhov, no podotýkam, že máme päťtinu finančných prostriedkov v porovnaní s Českou televíziou. Z hľadiska priorit je však športová Trojka prioritou číslo jeden.

Zväčší sa objem pôvodnej dramatickej tvorby na staniciach RTVS? Najmä čo sa týka televíznych inscenácií, poviedok a podobne?

– Už sa zväčšil, prinajmenšom preto, že sme na pôde RTVS oživilí pôvodnú tvorbu, a to od fázy vývoja až po realizáciu projektu.

Seriál *Kolonáda* má zatiaľ dobrú sledovanosť. Uvažuje sa aj o ďalších seriáloch, prípadne iných podobných formátoch?

– Vo vývoji máme dva pôvodné seriály, ktoré vznikajú u nás. Výroba prvého z nich štartuje na jar tohto roku.

Verejnoprávna televízia je vhodný priestor na prezentáciu krátkych filmov, či už uvádzaných samostatne, alebo v rámci relácie na to zameranej – aj preto, že slovenské krátke filmy majú úspech v zahraničí. Dočká sa divák aj prezentácie krátkometrážnej, prípadne študentskej tvorby?

– Máme niekoľko formátov v príprave. Rozbiehame spoluprácu s Vysokou školou múzických umení a inými partnerskými fakultami. Ani krátke formáty nie sú výnimkou. V príprave je pravidelný týždenný formát, zatiaľ s pracovným názvom *A predsa sa točí*, ktorý bude predstavovať prácu študentov.

DLhodobo sa hovorí o probléme dokumentárnej tvorby v RTVS. Vzniká málo televíznych dokumentov bezprostredne reflektujúcich aktuálne dianie na Slovensku. Kedže RTVS by mala byť „pamäťou národa“, nastane v tomto smere zlepšenie?

– Najväčší priestor, a teda aj deficit, ktorý som v RTVS dokument, súvisí s časozberným dokumentom. Odrazili sa tu zmeny manažmentov a nekonceptnosť, keďže časozberný dokument je unikátny formát a aj veľká výzva práve pre verejnoprávneho vysielateľa. Dovolím si však oponovať vám, lebo dokumentárna tvorba nadobúda obrovské rozmery, na ktoré sme právom hrdí. Spomenul by som iba série dokumentov, ktoré aktuálne vznikajú, a to *Fetiše socializmu*, *Vínne cesty Slovenska*, ale aj jedinečný *Kráľ nebies, orol tatranský*. Za všetko hovorí ocenenie na berlínskom festivale, ktoré dostal dokument *Zamatoví teroristi*.

Ked' pred niekoľkými rokmi vznikla takzvaná Výzva dokumentaristov, znieslo sa veľa kritiky zo strany tvorcov na kvalitu dramaturgov. Došlo v oblasti dramaturgie k posilneniu?

– Došlo najmä k posilneniu z hľadiska vývoja formátov. Máme zavedených viacero systémov, ktoré zamedzujú postupom, keď rozhoduje jeden človek. Navyše RTVS sa otvorila externému prostrediu a výber projektov je výsledkom tímovej práce, s aktívnym zapojením externého prostredia. Funguje Centrálny register námetov a systém klasifikácie a kvalifikácie projektov. Pre mňa sú transparentnosť a kvalita základné atribúty.

Aká je momentálne situácia archívu televízie, čo sa týka jeho fungovania a ochrany archívnych materiálov?

– Archív máme aktuálne pod kontrolou. Čo sa stalo v spojitosti s archívnymi materiálmi v minulosti, to riešiť nebudem. Digitalizácia našich archívov je prioritou a projekt sa dostáva do fázy realizácie, čomu som úprimne rád.

RTVS a Slovenský filmový ústav (SFÚ) ako dve inštitúcie narábajúce s audiovizuálnym dedičstvom často spolupracujú. Na čom aktuálne a ako táto spolupráca prebieha?

– Táto spolupráca je veľmi široká a pružná. Okrem dlhodobej spolupráce v oblasti využívania fondov SFÚ prebieha aj spolupráca ad hoc. Jedným z príkladov sú mimoriadne udalosti, akými boli napríklad

úmrtia veľikánov z hereckej obce, keď operatívne upravujeme vysielaciu štruktúru aj za pomoci materiálov zo SFÚ.

Plánuje RTVS v najbližšom období uvedenie dokumentárneho cyklu *Zlatá šedesátá*?

– Tento cyklus je z dielne Českej televízie. V období jeho vzniku uzrel na Slovensku svetlo sveta projekt *Slovenské kino*, ktorý sme odvysielali. Avšak nie je vylúčené, že o cykle *Zlatá šedesátá* budeme rokovať ako o akvízičnom zámere.

Vo *Film.sk* číslo 12/2013 bola publikovaná téma *A čo detský divák? Žiaľ, o plánoch RTVS v oblasti tvorby pre deti sme nedostali žiadne informácie. Ako to teda bude s tvorbou pre detského, ale aj tínedžerského diváka v tomto roku? Nadviaže sa na príklad na úspešný projekt *Mimi & Liza*?*

– Od jesene minulého roka je detské vysielanie absolútnym fenoménom vysielania RTVS. Zaradili sme doň *Veľké detské predstavenie*, ktoré vysielame na Dvojke súčasne so Správmi RTVS na Jednotke. Toto pásmo si našlo svojich divákov a má veľmi slušný trhový podiel. Detský divák sa nezapočítava do komerčných záujmov, preto súkromné médiá na túto skupinu prakticky rezignujú. *Mimi & Liza* nie je jediným príkladom vlastnej tvorby z posledného obdobia, vo vývoji máme niekoľko ďalších formátov vrátane animovanej tvorby. Vo vysielaní je špeciálny formát *Zázračný ateliér*, ktorý v deťoch objavuje zručnosti a ponúka možnosti efektívneho trávenia voľného času. Nakrúcamo nové pôvodné víkendové detské pásmo *Trpaslíci* s poslucháčmi bábkohereckva na VŠMU, ktoré bude od apríla deťom spríjemňovať sledovanie rozprávok. Pripravujeme hraný seriál pre deti, ale aj vedomostnú súťaž a mnohé iné prekvapenia, ktoré nebudem vopred prezrádzať.

Napriek tomu, že prioritou verejnoprávneho média nie je súťaž v sledovanosti, určite je to dôležitý aspekt. Naokoľko dôležitý? Naozaj odrážajú percentá sledovanosti kvalitu programu?

– Úlohy masmédií nie je možné plniť bez divákov, a preto je dôležité mať minimálne dva programy, kde Jednotka uspokojuje masového – univerzálneho diváka a Dvojka diváka špecifického, zameraného na kvalitu. Každý z nich má iné ciele. Pri Jednotke logicky riešime aj sledovanosť na univerzálnej skupine divákov, Dvojka je formátovo odlišná, lebo má špeciálne publikum vrátane detského diváka.

■ FOTO: RTVS

V druhej polovici deväťdesiatych rokov bola Slovenská televízia obviňovaná z cenzúry. Aký je váš názor na podobné zásahy zo strany televízie? Niektoré filmy, ako napríklad *Lúpež dejín*, neboli doteraz odvysielané...

– Žiaden z dokumentov alebo formátov vytvorených pre RTVS nebol za mojej éry cenzurovaný. Za mnohé uvediem ako príklad takzvané kontroverzné dokumenty, ako sú *Kauza Cervanová*, *V tieni kráľa Svätopluka*, ale aj projekt *Colnica*.

Plánuje RTVS ďalšiu spoluprácu s Českou televíziou, napríklad na projektoch typu *Colnica/Celnice*?

– Rozhodne áno, je to úzka spolupráca v mnohých oblastiach, ktorá má zmluvný charakter a zahŕňa viac ako dvanásť kľúčových oblastí.

Ako vnímate skutočnosť, že množstvo slovenských tvorcov si jednoduchšie nájde priestor na spoluprácu v Českej televízii?

– To je historický kontext, aktuálne to podľa mňa tak nie je. Práve systém registrácie námetov a cieľený dopyt po projektoch vytvára priestor, ktorý tu predtým nebol. Súčasná realita je z môjho pohľadu iná.

Bude RTVS aj naďalej podporovať pôvodnú tvorbu formou súbehu námetov a podobne?

– Kľúčová je efektívnosť formátov. Pracujeme s projektmi, ktoré sú súčasťou našich zámerov a existujú reálne podmienky na ich financovanie.

Plánuje RTVS v tomto roku vstúpiť ako koproducent do nejakého filmového projektu pre kiná?

– Len v poslednom období sme vstúpili do viac ako desiatich projektov spolupráce. Za minulý rok uvediem čarovný príbeh *Všetky moje deti*, ďalej *Colette*, *Miluj ma alebo odíď*, *Môj pes Killer*. Tento rok nás čakajú napríklad projekty *Wilsonovo*, *Rukojemník* a iné.

Čo je aktuálne prioritou RTVS na rok 2014?

– Spravodajstvo, ako televízia, tak aj rozhlas. Dobudovanie komplexnej technologickej infraštruktúry a digitalizácia našich pracovísk vrátane archívov. Pôvodná hraná tvorba. Detská tvorba – hraná, animovaná, formáty detskej zábavy, ale aj vzdelávania. ▲

Odchody (a návraty) slovenských filmárov

► **Vladana Hrivnáková** (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

S pádom komunizmu sa otvorili hranice i možnosti, no slovenskí filmári sa ani predtým netajili túžbou pracovať v zahraničí a zažiť, ako to funguje v skúsenejšom „západnom“ svete. Počas minulého režimu patrili k „svetobežníkom“ najmä kameramani, ktorí to mali s cestovaním do zahraničia o niečo ľahšie ako režiséri. Vo svete sa výrazne presadil Igor Luther, ktorý nakrúcal aj so Schlöndorffom či s Wajdom. Kameraman Dodo Šimončič strávil roky v Nemecku... Ako a kde sa uplatňujú tvorcovia mladších generácií?

Jeden z najúspešnejších Slovákov v zahraničí je práve kameraman – Ivan Ábel. Štyridsiatnik, ktorý začínal na Kolibe ako animátor a v zahraničí si postupne vybudoval renomé ako kameraman hudobných videoklipov a reklám. Z jeho najväčších úspechov treba spomenúť nakrúcanie klipu k piesni *Heaven* od skupiny Depeche Mode, no robil aj na vizuálne hravom videoklape pre islandskú speváčku Björk, ktorý nakrútil známy francúzsky režisér Michel Gondry (*Večný svet nepoškvrnenej mysle, Náuka o snoch, Pena dní*). Zoznam Ábelových projektov je naozaj pôsobivý – pracoval pri nakrúcaní klipov pre The Strokes (*Undercover of Darkness*), Reginu Spektr (*Us, All The Rowboats, Samson*), Battles (*Atlas*), Kanyeho Westa (*Heard 'Em Say*), Interpol (*C'mere*) alebo Jamieho Lidella (*Another Day*). A neostal len pri hudbe a reklame. Vlni pracoval ako pomocný kameraman na filme obľúbeného amerického komika Aziza Ansariho *Buried Alive* a s režisérom Johnom Gutierrezom nakrútil krátky film *Paradise Motel*.

K úspešným Slovákom vo svete patrí nepochybne aj Peter Veverka. Podarilo sa mu uchýtiť priamo v centre západnej kinematografie, pôsobí v Los Angeles ako producent a asistent réžie. Absolvent Katedry produkcie na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU začínal filmami ako ... *ani smrť nebere* (1995) a pracoval aj na snímke Vladimíra Balca *Rivers of Babylon* (1998).

Jeho prvé priame stretnutie s Hollywoodom sa začalo filmom *Peacemaker* (1997) – akčným trilerom s Georgeom Clooneyom a Nicole Kidman, ktorý sa nakrúcal v Bratislave. Dnes je už Veverka producentom, ktorý má za sebou niekoľko blokbasterov – pracoval napríklad na štvrtej časti populárnej série *Smrtonosná pasca*, na adaptácii počítačovej hry *Max Payne* a na remaku slávneho filmu *Prichádza Satan!* pod názvom *Satan prichádza*. V roku 1999 však spolupracoval aj s Michalom Strussom na úspešnom slovenskom animovanom filme *V kocke* a s animátorkou Ivanou Laučíkovou vytvoril v roku 2005 film *Nazdravíčko!*

Existuje veľa iných Slovákov, ktorí odišli do zahraničia, či už ide o režisérov, dokumentaristov, kameramanov, alebo producentov. Predovšetkým dokumentaristov to často ťahá „von“ a zaujímavé je, že v zahraničí radi nakrúcajú filmy tematicky späté s domovinou, s problematikou odchodu či zmeny. Jedným z takýchto tvorcov je Mišo Suchý, ktorý rok pred pádom železnej opony emigroval do USA, kde si vybudoval kariéru dokumentaristu a vysokoškolského pedagóga. Jeho snímky sa premietali po celom svete, už svoj absolventský film *Džavas mange dlugone dromeha (Šiel som dlhou cestou)* uviedol v parížskom Centre Georges-Pompidou. Svoj dokument s príznačným názvom *Home Movie* z roku 2003 predstavil aj na Slovensku a hovorí v ňom

práve o svojej skúsenosti s emigráciou a o tom, ako sa cíti v pozícii Slováka v USA. Film venoval svojmu synovi a prezentoval ho s podtitulom *Denník pre môjho syna narodeného v Amerike*.

Do zahraničia vycestovala aj Anabela Žigová. Po potulkách Európou sa nakoniec usadila v New Yorku, kde úspešne pokračuje v kariére sochárky, scénografky, producentky, režisérky a dokumentaristky. Žigová študovala na Slovensku scénografu a v štúdiu pokračovala v Paríži, kde absolvovala umeleckú školu École nationale supérieure des beaux-arts. Filmu sa začala naplno venovať počas štúdiá na prestížnej School of Visual Arts v New Yorku. V Brooklyne si otvorila ateliér, kde doteraz nakrúca a produkuje krátke snímky. K filmu sa dostala aj cez producenta Bena Barenholtza, ktorý spolupracoval okrem iného na projektoch bratov Coenovcov. Barenholtz jej pomohol i pri jej prvom filme *Forever (Navždy)*, ktorý uviedli na manhattanском festivale Tribeca. Žigové sa filmovanie zapáčilo, nakrútila viacero titulov a v súčasnosti dokončila celovečerný dokument *Salto mortale* o mladej generácii Slovákov, ktorí sa vyrovnávajú s komunistickou minulosťou krajiny.

Odchod do zahraničia priťahuje aj najmladšiu generáciu čerstvých absolventov vysokej školy. Začínajú doma, len aby sa rýchlo dali uniesť svetom. Napríklad Matúš Krajňák sa po štúdiu réžie na VŠMU v Bratislave dal zlákať tvorivou atmosférou Berlínskej filmovej akadémie. Už ako Berlínčan pôsobil vo festivalovej porote Berlinale v rámci sekcie Perspektíve Deutsches Kino. A pokračuje aj v kariére režiséra – v súčasnosti spolupracuje s nemeckými televíziami a nedávno nakrútil krátky film *Monologues (Monológy)*.

Najpopulárnejšou destináciou pre študentov a absolventov naďalej ostáva Veľká Británia. Ani začínajúca filmárka Katarína Complová sa doma dlho neohriala. Po roku štúdiá filmovej vedy na VŠMU prestúpila na britskú univerzitu Falmouth, kde študovala réžiu. Zamerala sa na experimentálny film, svoje diela prezentovala na viacerých európskych festivaloch a nedávno dokončila svoj hraný debut – krátky film *Silent Rooms (Tiché izby)* o londýnskom živote dvoch kamarátok z východnej Európy. V prípade tejto snímky sa čaká už len na finálny zostrih. Complová bola medzi prvými slovenskými tvorcami, ktorí sa peniaze

na výrobu filmu rozhodli zozbierať metódou crowdfundingu cez portál Indiegogo.

Štúdium v Anglicku sa zapáčilo aj Michaeľovi Angelovovi, ktorý po absolvovaní katedry dokumentárnej tvorby na VŠMU nastúpil na prestížnu londýnsku univerzitu Goldsmiths. Tam nakrútil absolventský film *The Pig Star*, ktorý získal cenu za najlepší krátky dokument na podujatí Fest 2013 v portugalskom meste Espinho.

S Britániou sa spája aj meno ďalšieho režiséra – Petra Magáta, ktorý v tomto období dokončuje krátky film *Wee King of Nowhere*. Magát sa na Slovensko vracia, v roku 2012 nakrútil v slovenskej produkcii krátky film *Kabát* z obdobia druhej svetovej vojny, tento rok má mať slovenskú distribučnú premiéru poviedkový titul *Strach*, do ktorého prispel aj on. *Wee King of Nowhere* (film produkuje spoločnosť Dark Edge Films) rozpráva príbeh malého chlapca strateného v Londýne, ktorého sa ujme túlavý poet.

Úspešnými svetobežníkmi sú aj animátori. Medzi ich najčastejšie zastávky patrí Anglicko, tradične USA, ale aj Belgicko. Úspech v zahraničí dosiahol napríklad nadšenec digitálnej animácie Ondrej Rudavský (vlani mala tunajšiu distribučnú premiéru jeho krátkometrážna novinka – slovenská snímka *Mesiac*). Peter Luha a Lucia Černeková sa takisto rozhodli radšej cestovať a inšpirovať sa cudzími krajinami. Spolu vytvorili unikátny filmový projekt *On the Road* – ide o sériu experimentálnych animovaných filmov o pocitoch človeka, ktorý sa ocitá v novej krajine. Skladá sa z filmov *Spain, Der Turm a Brussels*. Dvojica vo svojom putovaní pokračuje, nedávno sa zastavili vo Fínsku, kde nakrútili ďalší film z cyklu – *Finlandia*.

Počet úspešných Slovákov v zahraničí sa stále zväčšuje. Mimo Slovenska nakrúcala aj Daniela Rusnoková, medzi krajinami pendluje i dokumentaristka Diana Fabiánová a Marko Škop spolupracuje s chorvátskou televíziou, o čom sa dočítate aj v rubrike Čo robia. Nevraviac o tvorcach, ktorým sa podarilo uplatniť v susednom Česku. No napriek ich odchodu zo Slovenska môžeme nájsť v zahraničných dielach našich filmárov témy, ktoré sú napojené na domov a súvisia s vyrovnávaním sa so zmenou prostredia a životných podmienok. ▲

Rozprávanie o zraňovaní

► Roberta Tóthová (absolventka scenáristiky na FTF VŠMU)

Na počiatku všetkého stojí rozbitá rodina, medziludské vzťahy, klamstvá a zriekanie sa zodpovednosti, no hybnou silou drámy **Rozbitý svet** je strach, ktorý za sebou zanecháva spúšť. Film je obrazom deštruktívnej sily narušených vzťahov, no aj napriek surovému vyústeniu dáva nádej.

Britský divadelný režisér Rufus Norris je skúsený a kritikou uznávaný tvorca. Výrazný talent potvrdil aj svojím celovečerným filmovým debutom *Rozbitý svet*. Snímka vznikla podľa románu Daniela Claya *Broken* a rozpráva príbeh troch rodín žijúcich v susedstve. Hlavná postava Skunk má jedenásť rokov a zhubnosť okolitého sveta ju prinúti dospieť skôr, ako by si priala, a spôsobom, aký si nezasluhuje.

Norris nevyužíva dokumentaristické postupy, ktoré sú vlastné sociálnym drámam. Spoločenské pozadie britskej strednej triedy zobrazuje inovatívnym spôsobom, nevolí postavy z okraja spoločnosti, jej degradovaný obraz je vyskladaný vo vzájomných vzťahov, keď je každý niekým zraňovaný a zároveň sám zraňuje, pustošiac svoje okolie bez toho, aby sa ohliadal. Pritom trpia nevinní – deti, ktoré sú obrazom rodičov. Na pomerne dobre situovaných rodinách, ktoré žijú vo svojich pekných domoch na príjemnom predmestí, režisér definuje a pitve zamotané vzťahové rovnice a háklivé pozadie postáv, ktoré sú smerodajné pre vývoj deja. Nevyužíva nedostatočné finančné zázemie, drogy ani alkohol, nepotrebuje zachádzať na absolútne sociálne dno, nemorálnosť sa prirodzene odráža v danom spoločenskom zriadení (všadeprítomnosť

násilia). Neúplnosť rodiny a neschopnosť uniesť dospelosť činia postavy nespôsobilými zjesť, čo si navarili, takže sú nútené „podeliť sa“ o jedovatú porciu. Tragikou presiaknutý príbeh je vyvážený optimizmom, no idealizuje s mierou, láska zostáva nedotknuteľná a silné puto medzi otcom a dcérou sa ešte väčšmi upevní.

Norris zamieňa zdôrazňovanie realizmu za snové sekvencie, no násilie, ktoré sa týka všetkých bez ohľadu na vek a psychické dispozície, zobrazuje naturalisticky. Využíva prvky trilera, dômyselne pracuje s napätím, ktoré vytvára rafinovanou strihovou skladbou a presnou kalkuláciou s odhaľovaním informácií. Režisér má náskok a u divákov dosahuje absolútnu emocionálnu participáciu, sú ochotní uveriť príbehu a zžiť sa s ním. Z konkrétnych jednotlivostí je vyskladaný obraz každodennosti, naoko banálnej a jednoduchej, udalosti však plynule a nenápadne gradujú, až sa svet v istom okamihu vymkne spod kontroly a následky sú nezvratné. Film poukazuje na dôležitosť neustále zohľadňovať pri konaní nielen svojich blízkych, ale aj ostatných ľudí, okolie, ktoré nás obklopuje.

Režisér ladí obraz do mäkkých tónov, štylizuje ho. Súhrou výrazových prostriedkov od ruchov cez

kameru až po hudbu vytvára silnú atmosféru. Prácu s predstavami, strihom prirodzene prechádza od jedného mikropribehu k druhému, veci nedopovie, čím vytvára napätie, najmä v poslednej tretine filmu, keď dochádza k výraznej gradácii – rozohrané motívy, zdanlivo „nevinné“ a s dejom nesúvisiace, významovo prepojí a príčiny si zákonite žiadajú následky. Nevľúdne exteriéry britských sociálnych drám – industriálne mestá, depresívne sídliská a továrne, ktoré svojou šedivou pochmúrnosťou atmosféricky dotvárajú ťaživé témy – Norris v *Rozbitom svete* zamieňa za útulne pôsobiace britské mestečko, estetizuje ho a zo zdanlivo škaredého (napríklad zo smetiska, kde si deti urobia tajný úkryt) abstrahuje neprvoplánovú krásu.

Režisér zobrazuje širokú škálu charakterov na pomerne malej ploche, vzbudzuje však dojem komplexnosti, na všetky postavy dramaticky vplýva hlavný konflikt a ony sú súčasťou jeho rozuzlenia. Dej je prehľadný, graduje, tvorcovia nechávajú priestor a čas na rozohranie situácií a konfliktov, sú dôslední v zdôraznení podstatného, vzťahy

a charaktery sú presné aj napriek svojej komplikovanosti a neobvyklému rodinnému zázemiu hlavnej hrdinky. Dej teda nepôsobí vykonštruovane, nespochybňujeme jeho vierohodnosť. Z postavy otca Archieho sa však miestami stáva figúrka zjavujúca sa v príznačných chvíľach ako anjel so správnym riešením; v tomto prípade cítiť malú dávku zneužitia – silné puto otca s dcérou umocňuje smútok a obavy, zosilňuje divákovu emóciu, čo ešte vybičuje záverečná scéna.

Hranica medzi detstvom a dospelosťou je neostrá, deti konajú tak, ako ich naučili dospelí, zoznamujú sa s hriechom, ich činy stierajú status nevinnosti. Opustený karavan, slúžiaci ako útočisko pred „rozbitým svetom“ tam vonku, nadobúda v momente poznania nový rozmer, na postavy zákonite dolieha neúnosnosť ich činov. Film poukazuje na to, že každý krok, ktorý človek urobí, je dôležitý, pretože vietor, ktorý sa spolu s ním zdvihne, rozfúka všetky karty na stole bez ohľadu na to, či patrili súperom, alebo spoluhráčom. ▲

Rozbitý svet (*Broken*, Veľká Británia, 2012) _RÉŽIA: Rufus Norris _SCENÁR: Mark O'Rowe _KAMERA: Rob Hardy _STRIH: Victoria Boydell
_HUDBA: Electric Wave Bureau _HRAJÚ: Tim Roth, Eloise Laurence, Cillian Murphy, Zana Marjanović, Robert Emms, Rory Kinear a iní
_MINUTÁŽ: 90 min. _HODNOTENIE: ●●●●●

Naše deti vetra alebo Odpoveď na otázku

► Zuzana Mojžišová (filmová teoretička)

Rómsku alebo cigánsku otázku (ktorá sa vyznačuje tým, že ju nepoložili ani Rómovia, ani Cigáni, takisto ako tú židovskú nepoložili Židia) riešila u nás Mária Terézia, jej syn, Hlinkovci, komunisti, rozlične k nej pristupujú aj súčasníci. Je to taký nekonečný príbeh – odvážim sa dodať: Chvalabohu, že je zatiaľ ešte nedokončená. Lebo ak by vyšlo Máriino, Jozefovo, Antonovo, Gustovo či súčasnícke riešenie, bola by to pre Rómov katastrofa. Zánik, smrť, asimilácia. Celé stáročia obývame s Rómami ten istý kus zeme, je to príliš dlho, aby sa tolerantnému, otvorenému človeku mohla na cigánsku otázku páčiť odpoveď v podobe dolu nasmerovaného palca.

V jednom normalizačnom slovenskom dokumentárnom filme – *Kým prejdeme do nového* (1979) – hlas komentátora hovorí, že v poslednom čase veľa necivilizovaných osád zmizlo z mapy, že je to tak dobre, že to dokazuje, ako spoločnosť neustále hľadá a aj nachádza cesty, ako pomôcť cigánskym spoluobčanom. A potom zaznejú prorocké slová: Do roku 1990

budú zrovnané so zemou aj posledné chatrče poslednej rómskej osady v štáte. Nestalo sa. Nielen majster tesár sa utne, aj komančským profétom sa to našťastie stáva. A tak je dnes u nás približne 150 rómskych osád, medzi nimi aj Veľká Lomnica a Huncovce. Bola som pred rokmi v obidvoch, na vlastné oči som videla tú chudobu... Biedu, ktorá je dlhodobo taká hlboká...

ká, že rozvracia vzťahy, deštruuje spoločnosť. Marián Kuffa, hrdina nového celovečerného dokumentu *Všetky moje děti* režiséra Ladislava Kaboša, chodí (nielen) do týchto dvoch rómskych osád celkom oddelených od nerómskych častí dedín pravidelne. Má cieľ. Pomáhať. Tým ľuďom chyteným v klepci odkázanosti na sociálny systém paternalistického štátu, teritoriálne segregovaným, spoločensky deprivovaným, tým ľuďom s naštrbenou, pokorenou ľudskou identitou. Marián Kuffa vie a hľása: „Milujte ľudí takých, akí sú. Čím menej si to zaslúžia, tým viac ich milujte. Nemilujte podľa veľkosti ich zásluh, ale podľa veľkosti ich potrieb.“

Všetky moje děti nie sú prvou spolupracou žakovského farára Kuffu a dokumentaristu Kaboša. Po krátkej reportáži pre televíziu Markíza nasledovali dva dokumenty pre Českú televíziu. Snímka *Když němé hroby mlčí* rozpráva o osude mníšky, ktorá bola aj s mnohými ďalšími sestrami z mnohých rádo v päťdesiatych rokoch minulého storočia internovaná do dediny Biela Voda na slovensko-česko-poľskom pohraničí. Film *Kde končí nádej, začíná peklo* (2003) je akoby prológom k najnovšiemu Kabošovmu opusu, vstupnou bránou k jeho hlbšiemu porozumeniu. Zoznamuje nás so životnou misiou rímskokatolíckeho farára Mariána Kuffu: pomáhať bývalým trestancom, bezdomovcom, drogovu závislým, alkoholikom, prostitútkam, telesne postihnutým,

odchovancom detských domovov. Po krôčikoch buduje svet – láskou a tehlami –, kde títo ľudia nachádzajú nový domov. Tí ľudia v Žakovciach, ako vraví Kuffa, nemajú istotu, ale majú nádej. A v nádeji, že môže niečo prospešné vykonať, vybral sa Kuffa vo filme *Všetky moje děti* po niekoľkých rokoch svojej misijnej práce aj do neďalekých rómskych osád.

Kým sa vrátim k filmu, dovolím si krátke teoretické odbočenie: Americký antropológ Oscar Lewis napísal, že v špecificky limitovaných životných podmienkach chudoby sa prostredníctvom kolektívnej vzájomnej interakcie a v odlúčení od prostredia nechudobnej populácie tvoria hodnoty, špecifické normy a vzory správania, postoje, životný štýl, ktoré sa postupne inštitucionalizujú a vytvárajú osobitú kultúru. Prejavom kultúry chudoby je podľa Lewisa závislosť od sociálnych transferov, spoliehanie na pomoc „zvonka“ bez schopností či ochoty aktivizovať vlastné zdroje a sily, ako aj apatia, pasivita až agresia. Mnohí odborníci upozorňujú, že vytvorenie kultúry chudoby späté s pocitom vlastného ohrozenia môže podnietiť narastanie nedôvery k majoritnej spoločnosti, rezignáciu na jej morálku a hodnoty, stratu rešpektu k formálnym autoritám..., čoho dôsledkom môže byť totálna dezorganizácia komunit a vznik anomického (bezzákonného) prostredia. (Roman Džambazovič – Martina Jurásková: *Sociálne*

vyľúčenie Rómov na Slovensku. In: M. Vašečka (ed.): *Čačipen palo Roma. Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku*. Bratislava: Inštitút pre verejnú otázku, 2002, s. 551 – 552).

Rozhodnutie podať pomocnú ruku rómskym osadníkom, ak má byť aspoň trošku prospešné, musí byť spojené s ozajstnou znalosťou toho, čo znamená chudoba a z nej vyplývajúce následky na dezintegráciu osobnosti. Ľudia, ktorí pomáhajú iným, sa unisono zhodnú, že mnoho sociálnej práce vyzerá sprvu (a nielen sprvu) ako boj s veternými mlynmi, ako márna lásky snaha. Ak sa však podarí trepezlivo vydržať, ovocie sa ukáže. Možno nebude celkom zrelé a štavnaté, ale aj plánky zaženú hlad. Marián Kuffa to pozná, už sa presvedčil, roky rokúce zbiera skúsenosti: snaha lásky z podstaty veci nemôže byť márna.

Režisérsky prístup Ladislava Kaboša je observačný. Pozoruje a zaznamenáva Kuffove návštevy v osadách – zväčša majú podobu cesty veľkým autom naloženým niečím potrebným (piesok, kamene, tehly, plechy na strechu, dvere, okná, nábytok...), rozdeľovania prineseného (pokojného či nabitého emóciami, a nie vždy pozitívnymi), rozhovorov s Rómami. Filmári neprikrášľujú, ale ani nedehtonujú. Z času na čas použité titulky divákovi umožňujú orientovať sa v zmenách lokácií, dovoľujú hlavné postavy Rómov nebrať ako príslušníkov bezmennej masy s rovnakými vlastnosťami, ale ako osobitých ľudí s konkrétnym príbehom. Obrazy z osád prepájajú, niekedy na pravú mieru uvádzajú farárove slová. Zaslúžili by si viac miesta, lebo sú dôležité a inšpiratívne, no aspoň stručne zopár z nich: „Šiel som tam ako lekár, čo ide k nemocným. (...) Ja by som tiež robil radšej podľa zákonov a predpisov, lenže niektoré zákony a predpisy nepamätajú na takýchto ľudí. (...) Spolu s tými vecami, čo im dávam, sa im snažím dať aj lásku – v tom jazyku, v akom sú oni schopní ju pochopiť. Čiže aspoň základné veci: Mal by si sa podeliť, mal by si pomôcť slabšiemu. (...) Keď ty chceš, aby ťa oni brali vážne, musíš ty ich brať vážne. Najprv sa naučiť im rozumieť, počúvať ich, počúvať, počúvať, najmä srdcom, ich rečou

sa naučiť rozprávať a ich rečou im to povedať. Ty nemôžeš so svojou kultúrou tam vbehnúť, to akoby si vbehol medzi Japoncov – nerozumeli by ti.“

Marián Kuffa je charizmatičký chlap, fotografický, rodený rozprávač s priamym ťahom na bránku, s usporiadanými myšlienkami, ochotnými meniť sa k lepšiemu. Na svojom kúsku jasne dáva jednu z možných odpovedí na „rómsku otázku“. V tomto farárovi sa totiž priam zázračne snúbi všetko to, čo sa ukazuje ako nevyhnutné pre efektívnu pomoc Rómom v zanedbaných osadách: skúsenosť, vytrvalosť, fyzická predurčenosť, odvaha obchádzať pravidlá a nachádzať netradičné a nevyškúšané chodníčky, empatia, láska, priestorová blízkosť, nezištnosť... a last but not least: viera v Boha a inštitucionálna príslušnosť k cirkvi. (Práve dva posledné atribúty spomenuté v predchádzajúcej veti nepochybne v súčasnosti patria – a patrili aj v minulosti, len boli mnohokrát až treštuhodne zanedbávané – k základným mostom na preklenie priepasti medzi „nimi“ a „nami“.)

Žijeme v krajine a dobe, kde sa (kresťanská) pomoc bližnému svojmu veľmi nenosí. Hrabeme si na vlastnom piesočku a do vlastných šrajtoflí. Opantávajú nás xenofóbie najrozličnejších odtieňov. Premiér tejto republiky, čo sa hotuje byť jej prezidentskou hlavou, sa nehanbí pre zahraničné noviny o Rómoch, teda o výraznej časti obyvateľov štátu, povedať: „Faktom však ostáva, že keď je niekto chudobný a je v komplikovanej sociálnej situácii, tak to ešte neznamená, že sa musí chovať asociálne a žiť ako zvieratá.“ Rétorika hodná iného fičúra, popierača holokaustu (toho židovského, rómsky ani nespomína), čo len nedávno zasadol do županskej stoličky a ktorého politická strana s príznačným názvom Ľudová strana Naše Slovensko by sa podľa istých čerstvých prieskumov volebných preferencií dostala ľavou zadnou do parlamentu. Neviem ako vy, ale ja by som v tejto krajine Rómkom byť nechcela. Lebo Mariánov Kuffov je málo. Ale dobre, že o nich vznikajú dobré filmy, ako sú *Všetky moje deti* Ladislava Kaboša.

Všetky moje deti (Slovensko/Česko, 2013) **REŽIA:** Ladislav Kaboš **SCENÁR:** L. Kaboš, Svatava Maria Kabošová **KAMERA:** Michael Kaboš **STRIH:** Darina Smržová, Michal Kondría **HUDBA:** Martin Dohnal **ÚČINKUJÚ:** Marián Kuffa a obyvatelia rómskych osád **MINUTÁŽ:** 90 min. **HODNOTENIE:** ●●●●

Zamatoví a ocenení teroristi

► Ondrej Starinský (filmový publicista)

Slovensko malo na 64. Berlinale opäť zastúpenie na filmovom trhu (European Film Market). Našu kinematografiu už po deviaty raz prezentoval Slovenský filmový ústav v stánku Central European Cinema. Slovensko pritom malo aj zastúpenie v oficiálnom filmovom programe berlínskeho festivalu.

Veľkým úspechom slovenského filmu bol už výber *Zamatových teroristov* do sekcie Fórum. Snímka sa tak po súťaži v Karlových Varoch predstavila už na druhom áčkovom festivale. „V prvom rade ma prekvapilo, že nás vôbec vybrali. Nemyslel som si, že po Karlových Varoch ešte môžeme ísť na áčkový festival. Po druhej ma prekvapilo, že na všetkých projekciách bolo plno, čo je však do veľkej miery aj zásluha Berlinale, kde je vždy plné kino. Festivaloví diváci reagovali úplne perfektne, smiali sa a musím povedať, že to bolo omnoho srdečnejšie publikum, ako som zažil v Bratislave,“ povedal Peter Kerekes, ktorý film nakrútil spolu s Ivanom Ostrochovským a Pavlom Pekarčíkom.

Svoju medzinárodnú premiéru (vo Varoch mal film ako česká koprodukcija svetovej premiéru) zavŕšil ziskom diváckej ceny čitateľov *Tagespiegel* za „nápadité spracovanie výbušnej témy“. Spolu s divákmi prijala film pozitívne aj domáca kritika. Peter Kerekes dúfa, že sa *Zamatoví teroristi* dostanú do nemeckej kinodistribúcie. Najbližšie ich budú môcť v kinách vidieť diváci v Česku, Chorvátsku a Poľsku. Keďže pre uvedenie na Berlinale museli tvorcovia veľa festivalov odmietnuť, festivalový okruh ešte len rozbiehajú – *Zamatových teroristov* premietnu v Záhrebe, v Sofii, vo Vilniuse a Varšave. Dá sa však očakávať, že po ocenení na Berlinale prídu pozvania aj na ďalšie podujatia.

Mimo oficiálneho festivalového programu malo Slovensko zastúpenie na trhu European Film Market v spoločnom stánku s Českom a Slovinskom. Formou trhových projekcií sa okrem *Zamatových teroristov* predstavili dve minoritné koprodukcie, ktoré už mohli slovenskí diváci vidieť v kinách: *Klauni* režiséra Viktora Tauša a *Líbánky* Jana Hřebejka. Podľa produ-

centa Michala Kollára sa „*Líbánky predávajú veľmi dobre do káblových televízií po celej Ázii a západnej Európe. Pri Klaunoch je to asi 14 teritórií.*“

Na sprievodnom podujatí pre mladé talenty Berlinale Talent Campus sa zúčastnili dvaja Slováci, hoci jeden z nich – absolvent FAMU Adam Olša – zastupoval Česko. Za Slovensko to bol režisér a producent Andrej Kolenčík. „*Talent Campus je dobrý na networking, všetky prípadné spolupráce sú skôr vecou náhody podľa toho, na akých ľudí človek narazí,*“ uviedol Kolenčík. „*Veľkú výhodu vidím aj v tom, že teraz sa ako absolvent Talent Campusu môžem ľahšie vrátiť na festival a hlásiť sa na ďalšie programy Berlinale, ako je napríklad Script Station. Navyše sa počas celého týždňa konali prednášky etablovaných filmárov z celého sveta. Videli sme napríklad Michela Gondryho, Adama Stockhausena, alebo Steva McQueen.*“

Zlatého medveďa – hlavnú cenu za najlepší film – si z Berlína odniesol čínsky režisér Diao Yinan so snímkou *Bai Ri Yan Huo*. Veľkú cenu poroty získal Wes Anderson za *Grandhotel Budapest* a Strieborný medveď za najlepšiu réžiu patrí Richardovi Linklaterovi za titul *Boyhood*. V hlavnej sekcii, ale mimo súťaže uviedol Lars von Trier svoju necenzurovanú verziu *Nymfomaneky*, tá však kritiku veľmi nezaujala, pretože distribučnú verziu významovo takmer vôbec neposunula. Výborné ohlasy a reakcie publika mala nórška gangsterka *Kraftidioten* so Stellanom Skaarsgardom v hlavnej úlohe. Divácky atraktívna „žánrovka“ sa v druhej polovici roka dostane aj do slovenských kín. ▲

Rozhovor s tvorcami filmu *Zamatoví teroristi* nájdete na www.filmsk.sk.

Peter Michalovič • FOTO: archív SFU

Rozhovor o rozprave

► Rastislav Steranka (filmový publicista a dramaturg)

Slovenský filmový ústav vydáva knihu **Rozprava o westerne** autorskej dvojice filmových teoretikov a estetikov Petra Michaloviča a Vlastimila Zusku. Publikáciu rozčlenili do kapitol Žáner a jeho referens, Zrod a metamorfózy westernu ako žánru, Western ako žáner: príbeh a diskurz, Postavy, Žáner v ohnisku interpretácií. Krst nového titulu edičného oddelenia SFÚ sa má uskutočniť počas bratislavskej časti Febiofestu. O téme publikácie aj o okolnostiach jej vzniku hovorí jeden z jej autorov Peter Michalovič.

Všeobecne sa westernový žáner považuje za niečo, čo patrí do populárnej kultúry. Vy ste sa mu touto knihou rozhodli pridať na vážnosti. Čo vás k tomu viedlo?

– Rozhodli sme sa venovať westernu, pretože je to žáner, kde môžeme sledovať jeho vznik, sedimentáciu jeho pravidiel a ich „sklasičtovanie“ a, samozrejme, neskôr jeho revíziu, dekonštrukciu a prevracanie konštitutívnych významových pozícií. V tomto je western zaujímavý.

Ak by sme chceli western zaradiť do priečinka „nízkej kultúry“, ako sa to často deje, myslíte si, že je možné aj v „nízkej kultúre“ nájsť prajmenšom záblesky niečoho, čo by sme mohli smelo označiť za „vysokú kultúru“?

– Nevidím produktivitu v delení kultúry na nízku a vysokú, pretože v rámci westernu nájdeme bez akýchkoľvek problémov filmy, ktoré nesporne patria do umeleckej kinematografie. No vidíme

tam aj veľa balastu. Vždy sa hľadajú také kritériá, ktoré by boli aj hodnotovo podfarbené, ako napríklad žánrový film – autorský film. Ak si to zoberieme natvrdo, tak môžeme povedať, že v rámci autorského filmu existujú skvosty, nepochybne veľké filmové diela, ale je tam aj veľa balastu. V rámci žánru existujú takisto výšiny, ale aj balast. Skôr si myslím, že treba vyberať to, čo má relevanciu, čiže čo má vysokú estetickú a umeleckú hodnotu, a potom sa nemusíme týmto delením príliš zaoberať, lebo ono je to vždy zväzujúce.

Keď hovoríme o autorskom filme a populárnych žánroch, respektíve kultúre, existuje podľa vás autorský western?

– Určite áno. Jarmuschov *Mŕtvy muž* významným spôsobom mení zaužívané stereotypy, natoľko výrazne, že ho môžeme jednoznačne považovať za autorský film. Mnohí ho ani nevnímajú ako

western, skôr ako vynikajúci film z nezávislej produkcie, čo je nepopierateľné. Stačí si trebárs zobrať minimalistickú, no mimoriadne efektnú hudbu k filmu od Neila Younga. Westerny Sama Peckinpaha sú autorské filmy. *Táto krajina nie je pre starých* bratov Coenovcov takisto. Knihy Cormaca McCarthyho sú špičkovou literatúrou bez akýchkoľvek pochybností.

Prečo ste si zvolili práve western, prečo nie iné žánre, ako napríklad muzikál, výpravny film či komédiu?

– Mohli sme si teoreticky vybrať aj kriminálny film alebo detektívku, no s muzikálom by to v našom prípade nedopadlo dobre. Nie sme typy mysliteľov, ktorí píšú negatívne. Podľa nás majú význam len knihy za, knihy proti sa rýchlo vyparujú spolu s tým, proti čomu sú. To nás nezaujímá.

Kniha sa začína kapitolou venovanou žánru ako takému. V nej ste ho uchopili prostredníctvom Aristotelovej *Poetiky*. Týmto ste pri jeho definovaní zašli do antiky. Prečo práve tam?

– Keď si vezmeme Aristotelovu *Poetiku*, nájdeme tam všetky témy, ktorými sa estetika zaoberala, zaoberá a zrejme aj zaoberať bude. Chceli sme ukázať, že je dobré vracieť sa k prvotným vymedzeniam umeleckého žánru, pretože napriek všetkým súčasným, veľmi detailným výskumom pôvodný pôdorys zostáva. Čítanie Aristotela je niečo, k čomu sa človek neustále vracia. Je obdivuhodné, že jeden človek dokázal v pomerne krátkom texte vyjadriť také množstvo originálnych myšlienok.

V jednej z podkapitol sa venujete skutočným udalostiam z divokého západu. Historicky reálne postavy boli neskôr „kanonizované“ v nespočetných westernoch. Vy ste si vybrali Jesseho Jamesa. Je pre vás práve on zásadnou postavou alebo išlo skôr o prístup k relevantným historickým materiálom?

– Pokojne sme si mohli vybrať Divokého Billa Hickoka či Buffalo Billa. Jesseho Jamesa sme si vybrali aj preto, že i v súčasnosti bol o ňom nakrútený vynikajúci film – *Zabitie Jesseho Jamesa zbabelcom Robertom Fordom* Andrewa Dominika. Zaujímá nás aj preto, že western vnímame ako americký epos a mýtus. Epos rozpráva o zrode národa a mýtus o veľkých

hrdinoch a medzi nich paradoxne patrí aj Jesse James. Western dokázal efektívnym spôsobom absorbovať reálne historické postavy, ktoré využil na vytvorenie svojskej mytológie, typickej pre americkú kultúru.

Ktoré filmy sú pre vás v histórii westernu zásadné?

– Knihu sme písali dvaja a každý z nás má svoje obľúbené westerny, svoj hodnotový rebríček, ale na drvinej väčšine filmov sme sa zhodli. Medzi naše obľúbené westerny patria napríklad *Mackennovo zlato* J. Lee Thompsona, filmy Sama Peckinpaha – aj vďaka radikalizácii a výraznej revízii westernu. Máme radi pomerne neznámy film *Plazivý mesiac* Roberta Mulligana alebo film *Hombre* Martina Ritta s Paulom Newmanom. Z novších je to Eastwoodov film *Nezmyšľiteľní*.

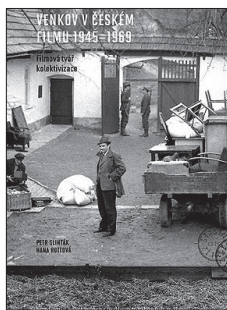
Existuje podľa vás slovenský film, ktorý by sme mohli zaradiť do žánru westernu?

– Samozrejme, sú filmy, ktoré majú čitateľnú westernovú štruktúru príbehu, napríklad *Nočná jazdca* Martina Hollého alebo *Kapitán Dabač* Paľa Bielika. Je v nich individuálny hrdina, ktorému nielenže ide o spravodlivosť alebo o zákon, ale koná proti určitým podmienkam a neraz absolútne voluntaristicky. Nekonať v mene nejakej ideológie, sofistikovanej spravodlivosti či veľkých ideálov, ale jednoducho preto, že ho niečo našťvalo.

Knihu ste písali spolu s Vlastimilom Zuskom. Ako to vyzereá, keď knihu píšú dvaja? Nedočádzalo k názorovým nezhodám?

– Nie, pretože je to naša už tretia spoločná kniha a zároveň máme svoj spôsob písania. Pri diskusiách si vždy povieme základný rámec. Všetko ostatné sa deje v samotnom písaní. Písanie vo dvojici máme radi aj preto, lebo každý z nás počíta s istotou korekcie toho druhého. Keď píšete sám, môže sa vám niečo zdať úžasné a nakoniec to môže byť, jednoducho povedané, konina. No keď píšú dvaja, je tu vždy ten korektív. Môžete byť v niektorých veciach omnoho odvážnejší, pretože ak vaša odvaha smeruje k nezmyslu, ten druhý to vtlesní do nejakého racionálneho rámca. Je to určitým spôsobom tvorivá diskusia. ▲

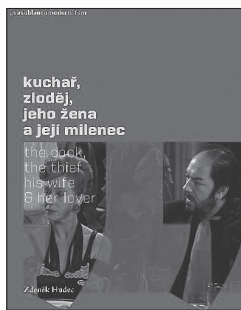
Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk.

Petr Slinták, Hana Rottová: Venkov v českém filmu 1945–1969

(Academia, Praha, 2013, 484 strán, 17,10 €)

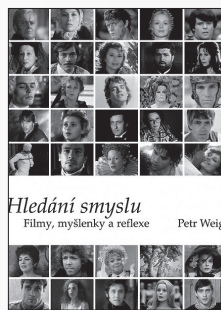
Charakter vidieckeho spoločenstva v Československu päťdesiatych rokov hlboko poznačila komunistická kolektivizácia. Do ideologicky podkutej propagandy jasavého „sčeoľovania“ pôdy a statku zapriahla bezohľadnú represívnosť a vyvolala tragické neprávosti. Výborná publikácia skúma filmové zobrazovanie tohto fenoménu v meniacich sa politických a kultúrnych súvislostiach, v ktorých sa spoločenská aj filmárska reflexia preklenula od rozduchavanej oslavnosti k spochybňujúcej skepse. Namiesto postupnej analýzy jednotlivých diel sa pri nich autori pristavujú v rámci skúmaných tematických oblastí. Takmer súčasne sa na knižnom trhu objavil pozoruhodný zborník pražského Ústavu pro studium totalitních režimů nazvaný *Kolektivizace v Československu*, pripomínajúci aj propagandistické filmové dokumenty zo Slovenska. Ten istý vydavateľ predvlni uviedol s rovnakou témou svoju revue *Paměť a dějiny* č. 1/2012, doplnenú o didakticky spracované DVD *Obrazy (z) kolektivizace*, obsahujúce o. i. 150 krátkych ukážok z filmov.

Zdeněk Hudec: Kuchař, zloděj, jeho žena a její milenec

(Casablanca, Praha, 2013, 208 strán, 10,40 €)

Zhruba stostranové brožúry vydavateľstva Casablanca predstavili od roku 2007 v edíciách Filmová klasika a Moderný film zopár zásadných filmových diel v hutných odborných textoch zahraničných autorov. Prvý pôvodný český titul napísal v dvojnásobnom rozsahu Zdeněk Hudec z Univerzity Palackého v Olomouci („dupťovaným“ objemom sa v roku 2010 v inej edícii toho istého vydavateľstva vyznačovala aj jeho zaujímavá štúdia o živote a filmoch Sama Peckinpaha). Britský experimentátor Peter Greenaway očaril už svojimi prvými filmami a v roku 1989 (v našich kinách v roku 1996) vo svojom azda vrcholnom diele, starostlivo analyzovanom v tejto publikácii, uchvátil výtvarnou koncepciou aj originálnym „gastronomickým“ prelúťím tém sexuálnej túžby, obžerstva, vraždy a pomsty, situovaných do prostredia luxusnej reštaurácie. Interpretácie bohatý opus skúma autor na niekoľkých úrovniach, okrem režisárskej, kameramanskej, výpravnej, strihovej či hudobnej zložky sa zaoberá inšpiráciami, odkazmi a núkajúcimi sa výkladmi. Opiera sa pri tom o početné publikačné pramene.

Petr Weigl: Hledání smyslu. Filmy, myslienky a reflexe

(Petr Weigl, 2013, 412 strán, 23,70 €)

Český majster transformácie operných a baletných inscenácií do filmovej podoby s osobitou kompozičnou a výtvarnou štylizáciou oslávi v marci 75 rokov. V retrospektívnej obrazovej knihe rekapituluje svoj tvorivý svet – prevažne televízneho – filmára, pulzujúci od roku 1964 do roku 1998 v takmer päťdesiatke titulov, z ktorých viaceré boli zahraničnými (ko)produkciami. Z radu jeho kreácií vyčnieva popri ďalších oceňovaných aj v kinách premietaný film *Radúz a Mahulena*. Uprednostňoval obsadzovanie činohercov, často slovenských, múzou mu bola Magda Vášáryová. Knihu, ktorej dal grafickú podobu Ondřej Grygar, tvoria fotografie z trinástich filmov, doplnené na začiatku kapitol o umelcové úvahy a citáty z ohlasov na vybrané diela. Dôkladnejší mohol byť filmografický sumár. Weigl, ktorý v zanietení pre cit a krásu baží po svete hlbšom a láskejšom, vystihuje odhodlanie k tejto podobe sebareprezentácie v otázke: „Neměl by mít člověk odvahu žít svůj život tak, aby v něm zůstal otisk víry ve vlastní význam, nejen pro sebe, ale i pro ostatní?“

► Peter Ulman

Kino-Ucho pokračuje

Cyklus o dejinách filmu *Kino-Ucho*, ktorý vysiela Rádio Devín, pokračuje aj v tomto roku a venovať sa bude dejinám domácej kinematografie. Téma marcového vydania znie Z dediny do mesta (prierez päťdesiatymi rokmi od budovateľského optimizmu po nástup civilizmu). Aj ďalšie diely sa budú s mesačnou periodicitou venovať témam, ktoré charakterizujú etapy vývoja slovenskej filmovej produkcie – Hľadanie pravdy, Hravé, bláznivé a zlaté, Nech odpadne, čo je hnilé!, Kde bolo, tam bolo, Iný uhol pohľadu, iná láska, Ani bača, ani ovce, A predsa sa točí!

► jar

Mladosť predstaví troch jubilatov

Bratislavské kino Mladosť predstaví 4. marca o 16. hodine tri osobnosti z oblasti filmu a umenia. Ide o režiséra Vida Horňáka (1934), ktorý realizoval v televízii niekoľko vynikajúcich snímok (*Román o base, Zojka a Valéria, Čierne dni, Budenbrookovci*), Juraja Herza (1934), ktorý nakrútil na Slovensku filmy *Sladké starosti, Sladké hry minulého leta, Galoše šťastia*, a hudobníka, skladateľa, speváka, herca, výtvarníka a spoluzakladateľa divadla Semafor Jiřího Šlitra (1924 – 1969).

► švr

Nový impulz pre slovenské kiná

V Banskej Bystrici sa 4. februára uskutočnilo celoslovenské stretnutie prevádzkovateľov kín, ktorí boli doposiaľ členmi Združenia prevádzkovateľov a pracovníkov kín (ZPPK), s cieľom obnoviť činnosť tohto združenia. Po viacerých rokoch sa tak podarilo zorganizovať valné zhromaždenie ZPPK, na ktorom sa vypracovali a odsúhlasili nové stanovky tohto občianskeho združenia.

ZPPK bolo založené v roku 1991 a evidovalo kiná, ich návštevnosť, zabezpečovalo kontakty na technický servis, školilo premietáčov, dohadovalo všeobecné technické podmienky prevádzky kín, komunikovalo s filmovými distribútormi. Sídlo združenia bolo v košickom kine Úsmev.

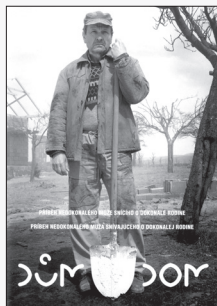
V posledných rokoch slovenské kiná prechádzali najstrastiplnejším obdobím. Pribudli nové viacsálové kiná a svoju dlhoročnú prevádzku ukončili viaceré jednosálové kiná. Pokles návštevnosti filmových predstavení sprevádzalo aj ukončenie výroby 35 mm filmových kópií. Stúpajúce náklady na prevádzku kina definitívne zavrhli potrebu digitalizácie (nákupu novej premietacej technológie). V poslednom období sme tak boli svedkami zániku prevádzky najmä jednosálových kín a jedným z nich bolo aj kino Úsmev v Košiciach. Podobne aj ZPPK začalo upúšťať od svojich aktivít. Možno konštatovať, že prúdom zmenov doby a pomerov v audiovizíi už toto združenie nestihalo držať krok s vývojom.

Nešťastím bol aj fakt, že každé kino sa so svojimi problémami trápilo samostatne. Každý prevádzkovateľ viedol kino v iných podmienkach, bez možnosti komunikácie či podpory a opory v nejakej zastrešujúcej organizácii. V tejto situácii vznikla ďalšia potreba opätovného spojenia slovenských kín, aby sa mohli spoločne pokúsiť o zlepšenie a zefektívnenie svojej činnosti.

Zo 65 registrovaných prevádzkovateľov kín sa na februárovom valnom zhromaždení v Banskej Bystrici zúčastnilo 42. Kinári si zo svojich radov zvolili siedmich nových zástupcov do predsedníctva združenia. Sú to prevažne prevádzkovatelia kamenných kín: predseda – Jozef Valachovič (kino Fontána Piešťany), podpredsedníčka – Magdaléna Sokolová (multikino Liptovský Mikuláš), členovia: Peter Dubecký (Kino Lumière Bratislava), Peter Kolek (kino DK Galanta), Júlia Žďarská (kino Danubius Štúrovo), Ľubomír Beňo (kino Partizánske) a Michal Juhás (Kinoklub Tatra Nitra).

Podľa nových stanov má toto združenie najmä chrániť záujmy prevádzkovateľov kín na Slovensku, ale aj sprostredkovať komunikáciu s distribučnými spoločnosťami, Audiovizuálnym fondom, ministerstvom kultúry, autorskými zväzmi či ďalšími, nielen slovenskými subjektmi v audiovizíi. Po obnove združenia kín možno očakávať stabilizáciu v oblasti sprostredkovania filmovej kultúry, zachovanie kontinuity prevádzky kín a verme, že aj ich postupný rozvoj.

► Michal Juhás (Kinoklub Tatra Nitra)

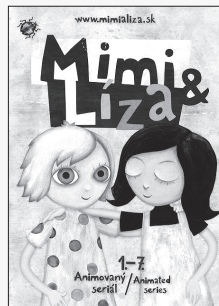
Dom (Bontonfilm)

Zuzana Liová vzbudila pozornosť už scenárom k filmu *Dom*, za ktorý získala v roku 2007 Cenu Krzysztofa Kieślowského počas MFF v Cannes. Jeho cesta na plátna kín však trvala ďalšie štyri roky. Počas nich dozrel. Réžie sa napokon ujala sama Liová a na krútila česko-slovenskú intímnu drámu otca a dcéry, odohrávajúc sa v malej slovenskej dedine, s dobre vykreslenými postavami, uveriteľnými konfliktmi, minimom dialógov, vyzroprávanú obrazom viac, než je u nás zvykom (kamera Jan Baset Strátežský, Juraj Chlpík). Réžisérka mala šťastnú ruku aj pri obsadzovaní hlavných postáv – Miroslav Krobot, Tatjana Medvecká, Judit Bárdos – a výsledkom je film, ktorý mal veľmi priaznivé festivalové ohlasy. Dvojazyčnosť názvu i textov na obale DVD pokračuje aj na disku, obsahuje totiž dve jazykové verzie – českú a slovenskú. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD5.1 a s voliteľnými českými a slovenskými titulkami pre nepočujúcich, s anglickými, talianskymi a francúzskymi titulkami. Ako bonusy sú tu film o filme, slovenský, český a medzinárodný trailer, fotogaléria a prehľad ocenení, ktoré *Dom* získal.

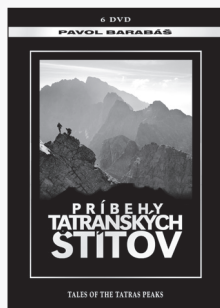
Miluj ma alebo odíď' (JMB Film & TV Production)

Tri roky po svojom dlhometrážnom debute – historickej dráme *Legenda o Lietajúcom Cypríanovi* – prišla režisérka Mariana Čengel Solčanská so svojím druhým filmom. Dej drámy *Miluj ma alebo odíď'* sa odohráva v súčasnosti. Hlavná hrdinka (stvárnjuje ju Éva Bandor) a jej dve priateľky – ženy v strednom veku – sa stretávajú počas dušičkového víkendú na chalupe. Tam sa k nim postupne pridávajú ďalšie tri postavy, ktorých prítomnosť neplánovali. Na povrch sa dostávajú nielen komplikované medziľudské vzťahy, či už medzi bývalými partnermi, alebo medzi rodičmi a deťmi, ale aj túžba po láske a porozumení či hľadanie odpovede na otázku, „ktorý vek je pre ženu najkrajší“. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD5.1 a s voliteľnými anglickými titulkami. Ako bonusy na ňom nájdete vynechané scény, film o filme, fotogalériu a videoklip v réžii M. Čengel Solčanskej k titulnej piesni *Miluj ma alebo odíď'* od Zuzany Smatanovej, v ktorom si zahral predstaviteľ hlavnej mužskej postavy filmu Marko Igonda.

Mimi & Liza (Magic Box Slovakia)

Centrum animovanej tvorby v STV zrušili v roku 2002. Odtedy verejnoprávna televízia spolupracovala len na nových dieloch animovaného *Jurošička*, čo bolo v roku 2010. Večerníčkový seriál *Mimi & Liza* (2012 – 2013) je teda po dlhom čase novým domácim animovaným seriálom, ktorý sa dostal na jej obrazovky. S námetom prišla skúsená animátorka Katarína Kerekesová, ktorá spolupracovala s Katarínou Molákovou na scenári, s Borisom Šimom na výtvarnej realizácii a celý seriál produkovala a režírovala. Z plánovanej trinásťdielnej série televízia odvysielala dokončených sedem epizód – *Tmy sa nemusíš báť*, *Kam zmizol tieň?*, *Tety z pexesa*, *Agent Vitamín*, *Zbohom, farba sivá*, *Neviditeľná ryba*, *Vianoce* –, ktoré sú aj na tomto DVD. Príbehy dvoch kamarátok – nevidiacej Mimi, ktorá vníma okolitý svet rukami a ušami, a vidiacej roztopašnej Lízy – sú plné fantázie a dobrodružstiev. Pri ich sledovaní sa deti naučia aj niečo o tolerancii a hodnotách. Významnou zložkou týchto krátkych filmov je hudba, ktorú zložil Marek Piaček. Snímky sú na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD2.0 a s anglickými titulkami. Ako bonus je na ňom animovaná reklama na knižné vydanie príbehov Mimi a Lízy.

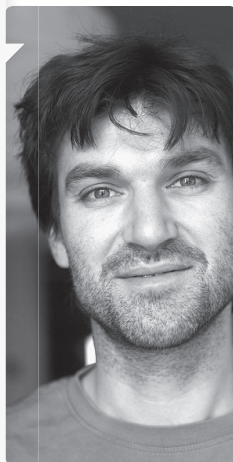

Príbehy tatranských štítov (K2 Studio)

Pavol Barabáš neúnavne pokračuje nielen vo svojich výpravách, ale aj vo vydávaní svojich filmov na DVD. Pod poradovými číslami 21 až 23 vyšli v boxe s názvom *Príbehy tatranských štítov* tri DVD so šiestimi dielmi dokumentárnej série. O Tatrách, ktoré mu učarovali ešte za študentských čias, nakrútil už niekoľko filmov. Tentoraz sa venoval histórii výstupov na tatranské štíty. A v hodine dvadnásť sa mu podarilo zaznamenať niektoré výpovede ľudí, ktorí v nej zanechali nezmazateľnú stopu. Päť polhodinových filmov *Súboj veľikánov* (Kriváň, Ľadový štít, Gerlachovský štít), *Sny o slobode* (Ganek, Žabí kôň, Vysoká), *Posadnutí horami* (Mengusovský štít, Lomnický štít), *Posledný z posledných* (Javorový štít, Ostrý štít, Prostredný hrot), *Legendy a ilúzie* (Rysy, Mních) a záverečný 52-minútový titul *Stopy na hrebeni* (hlavný hrebeň Tatier) dopĺňa bonusový 14-minútový Barabášov dokument *Vysoké Tatry: Kde ticho hovorí* (2013), ďalej chronológia tatranských prvovýstupov a mapa Tatier s bivakmi. Filmy sú na DVD s obrazom 16 : 9, so zvukom DD2.0 a s anglickými a poľskými titulkami.

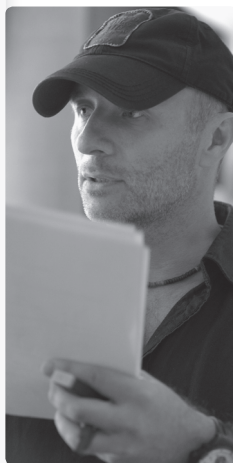
► Miro Ulman

ČIGURBIA?

kameraman Štefan Bučka

Nedávno som dokončil jednu časť dokumentárneho cyklu Slovenské kino *Hra na dieťa* v réžii Marka Šulíka. Po filme *Zvonky šťastia* to bola naša druhá spolupráca. A pre mňa opäť príjemná. Momentálne pracujem s režisérom Petrom Kováčikom na dokumentárnom filme o hokeji *Ľadová vášeň*. Okrem toho sa občas vyskytnú nejaké komerčné drobnosti. Veľa toho nie je, ale na druhej strane mám kopy času venovať sa rodine a užívať si otcovskú rolu. Aj to je dosť záslužná činnosť.

režisér Karol Vosátka

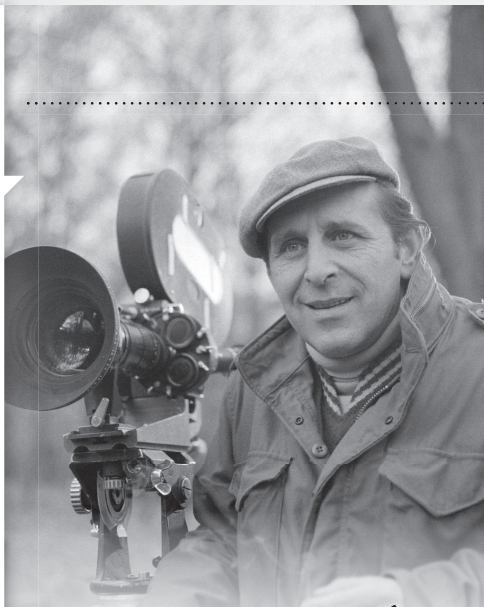
Práve v tomto období finišujem s poviedkovým filmom *Superžena*. Mám pred sebou posledných sedem natáčacích dní, ktoré pripravujeme tak technicky, ako aj s hercami. Zároveň trávim čas v strižni s už nakrútenými poviedkami, ktoré dostanú výslednú podobu až po dotočení posledného príbehu. Keďže poviedkový film má to čaro, že sa pracuje s niekoľkými samostatnými celkami a ich vzájomná kombinácia a rytmizácia dokáže v postprodukcii potrápiť aj pobaviť, tak sa na to už veľmi teším.

režisér a producent Marko Škop

Producentsky sa podieľam na vývoji hraného filmu českého režiséra Václava Kadrnku *Křížáček*. Ako režisér som v Záhrebe dokončil 18 dielov chorvátskej verzie seriálu *In Treatment*, ktorý u nás diváci poznajú ako *Terapiu* na HBO. No a robím na pripravách hraného kinodebutu *Eva Nová*. Projekt bol podporený programom MEDIA a v rámci Torino Film Lab som naňom rok dramaturgicky spolupracoval s rumunským scenáristom Razvanom Radulescom (*Pozícia dieťaťa, 4 mesiace, 3 týždne a 2 dni*). Živím v sebe nádej, že by som po čase mohol obstať aj u nás doma v AVF a RTVS.

MARTIN HOLLÝ

► Richard Blech (filmový historik a publicista)

České a slovenské generácie filmárov vyšli po vojne z lavíc novozaloženej pražskej FAMU. Aj solitéri nimi čiastočne prešli, no vychádzali hlavne zo svojho umeleckého hľadania a z praxe. K hranému filmu sa obyčajne dostávali cez ten dokumentárny. Martin Hollý išiel vlastnou cestou, ale aj on sa odrazil od umeleckej dielne FAMU, hoci tá sa ho vzdala a predčasne mu vystavila nepriaznivé vysvedčenie. V marci uplynie desať rokov od režisérovej smrti.

Generácia Martina Hollého, ale najmä generácie ďalšie boli úzko spojené s myšlienkovými a umeleckými prúdmi, ktoré im FAMU vstúpavala. Martin Hollý vychádzal z epického rozprávačstva, z tradícií literatúry, hudby, výtvarného umenia, folklóru a divadla, ktorého bol dedičom po meči. Divadlo dalo Hollému podnet na jeho epicko-dramatické rozprávačstvo prostredníctvom herca. Herec bol jeho hlavným umelec-

kým nástrojom, ústrednou zložkou jeho filmov. Prostredníctvom hercov otváral svet dramatických stretnutí a vzťahov. Hollý bol vychovávateľský krejčíkovo-helgeovskou školou, jeho prvé kroky viedli do dokumentárneho filmu, kde si overoval svoje metódy. Postupne prešiel k hranému filmu a vytvoril spojivú medzi prvou a treťou generáciou slovenskej filmovej réžie.

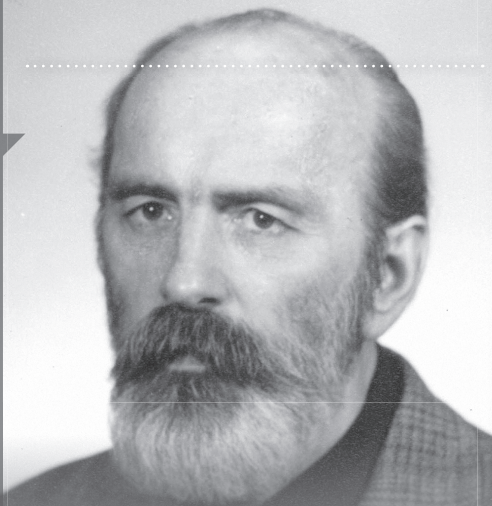
Hollý nikdy nebol novátorom v plnom zmysle tohto slova, bol však vykladačom tradičných hodnôt, ktoré kultivovali výdobytky prvej generácie slovenských filmových tvorcov. Jeho filmový svet bol až prekvapujúco bohatý, formoval ho už v konfrontácii nad scenármi, ktorých nebol nikdy autorom. Vedel ich iba dovtárať, domýšľať, dať im dramatickú filmovú dimenziu. Inšpiroval sa cudzími myšlienkami a pretavoval ich do svojho videnia. Ústrednou témou jeho filmových diel je vždy zápas človeka s nepriazňou osudu a križovatkami života, ktoré odkiaľsi a kamsi smerujú. Či to už boli filmy *Smrť šitá na mieru* (1979), *Signum laudis* (1980), *Noční jazdci* (1981), divácky atraktívne filmy *Medená veža* (1970) a *Orlie pierko* (1971), alebo televízne filmy *Balada o siedmich obesených* (1968) a dodnes nedocenený *Zámek v Čechách* (1993).

Martin Hollý nútené opustil lavice pražskej FAMU a s touto udalosťou sa viaže jeden historický paradox. Spoluzakladateľ a dlhoročný rektor tejto školy, predseda porôt filmových festivalov v Karlových Varoch A. M. Brousil nahováral Hollého, aby si „ukončil“ školu, hoci jeho vylučovací dekrét pred rokmi sám podpísal. Požiadal Otakara Vávru, ktorý bol na FAMU vedúcim katedry réžie, aby Hollému umožnil „školu dokončiť“. Vávra súhlasil pod podmienkou, že Hollý bude chodiť na jeho prednášky. Toto stretnutie sa uskutočnilo roku 1984 počas karlovarskeho festivalu, kde Hollý získal za svoj film *Signum laudis* Veľkú cenu a kde Vávrov film *Černé slunce* na celej čiare prepadol (bola to nová verzia Čapkovho románu *Krakatit*). Martin Hollý bol už v tom čase zrelý režisér, pevne posadený v slovenskej filmovej kultúre. ▲

Z PONUKY PREDAJNE KLAPKA.SK:

DVD *Medená veža*, DVD *Orlie pierko*, DVD *Sůl nad zlato*, DVD *Zlatá kolekcia slovenských rozprávok*, DVD *3x Martin Hollý* (viac na www.klapka.sk)

Martin Hollý pri nakrúcaní filmu *Smrť šitá na mieru*. ■ FOTO: archív SFÚ

VLASTIMIL HEROLD

► Rudolf Urc (filmový dramaturg a publicista)

Pred 90 rokmi (19. 7. 1924) sa v Nižnom Hrabovci narodil českým rodičom Vlastimil Herold, budúci scenárista, režisér, výtvarník a animátor. Otec bol policajným strážmajstrom a po vzniku slovenského štátu sa musel s rodinou vrátiť do Čiech. Tam Vlastimil navštevoval kurzy kreslenia a po skončení vojny ho prijali do štúdia kresleného filmu v Prahe. V marci uplynie 10 rokov od Heroldovej smrti (10. 3. 2004).

Keď v roku 1955 Vlastimil Herold prišiel na Slovensko, priniesol so sebou skúsenosť zo štúdia Bratři v triku, vedomie silnej tradície kresleného filmu a vzácné osobné vlastnosti, akými sú precíznosť a dôslednosť. Potvrdili to aj prvé reklamné filmy (*Jablko poznania*, 1955, *Dvaja chlapci v papieri*, 1956 a ďalšie), ktoré nakrúcal v Štúdiu populárno-vedeckého filmu. Stačilo už len vytvoriť okolo prvého profesionála prajné

ovzdušie, zhromaždiť ľudí zapálených pre vec a poskytnúť im maličkosť – trochu dôvery. Žiaľ, všetko prebiehalo inak, takže na oficiálny zdroj animácie na Slovensku bolo treba čakať ešte ďalších desať rokov.

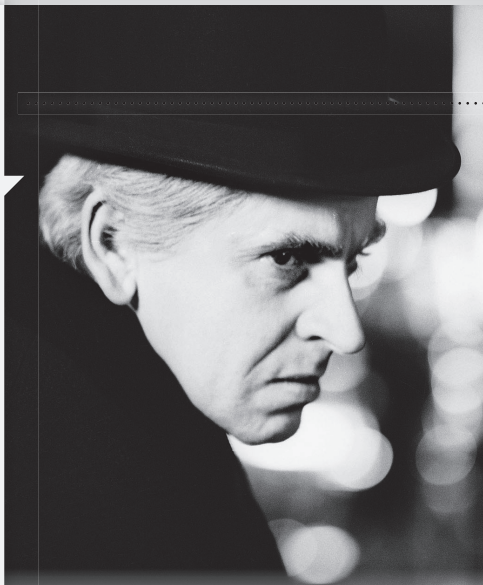
Za ten čas sa Herold vyhranil ako vyhľadávaný autor plagátov, grafických listov, knižných obálok a exlibrisov. Vracia sa do filmárskej brandže, tentoraz už do novoutvorenej tvorivej skupiny kresleného filmu, a stáva sa jednou z popredných autorít. Nakrúca málo. Každý projekt má dokonale premyslený, no v priebehu realizácie sa vracia k pôvodným nápadom, prehodnocuje ich a neustále mení hotové zábery. Viaceré filmy sú poznačené hŕadačstvom, takže ku konečnému výsledku sa autor dopracúva úporne, dlho a výsledok nie vždy zodpovedá očakávaniu (*Trénovaná myš*, 1971, *Sobotienka ide*, 1972, *Trnky*, 1977).

Odvážnym experimentom a Heroldovou veľkou zásluhou je jeho snaha získať pre animovaný film popredných slovenských výtvarníkov. Hoci sám je skúseným filmovým výtvarníkom, s dôverou sa obracia na také osobnosti, akými sú Miroslav Cipár (*Kúzelník a kvetinárka*, 1986), Dušan Junek (*Vynálezca*, 1983), Ondrej Zimka (*Babka Ježibaba*, 1980). Ako prvý prizval na spoluprácu na animovanom filme aj národného umelca Ľudovíta Fullu, s ktorým trpezlivo pripravoval náročné filmové lepoprelo *Varila myšička kašičku* (1974). Aj po Fullovej smrti sa vracia k jeho odkazu. Inšpirovaný jeho grafickým listom *Vtáčia krajina* vytvoril v roku 1983 originálnu filmovú metaforu *Ffí...* Úspešný bol aj Heroldov návrat do 17. storočia. Vychádza z drevorytov levočského rodáka Jonáša Bubenku, ktorý ilustroval Komenského dielo, aby vo filme *Orbis pictus* (1978) vyjadril posolstvo o nezlomnosti ľudského ducha.

„Ani najpestrejšia výtvarníkova paleta, ani najefektívnejšia animácia neprináša výsledok, ak scenár nemá dostatok podnetov a nik ho nedomyslel až do poslednej bodky,“ povedal scenárista, režisér, výtvarník a animátor Vlastimil Herold, ktorý patril k najstaršej generácii nášho animovaného filmu, no myslenním a vitalitou, sústredeným úsilím o nový výraz, hŕadačstvom a experimentátorstvom patril k tým mladším. ▲

Z PONUKY PREDAJNE KLAPKA.SK:

DVD Slovenský animovaný film (viac na www.klapka.sk)

JOZEF KRONER

► Daniel Bernát

Jozef Kroner by sa v marci dožil deväťdesiatky, a hoci tento svet pred šestnástimi rokmi opustil, dosiahol toho veľa. Zo skromných pomerov mnohodetnej kysuckej rodiny sa vypracoval na jednu z najvýraznejších hereckých osobností Československa a spolupracoval aj so zahraničnými režisérmi.

„Moje fyzické danosti ma predurčovali pre komediálne postavy. A zároveň mi umožňovali hrať postavy vnútorne zložité, rozporné,“ povedal Jozef Kroner v rozhovore pre *Nové slovo*. Tieto polohy neuplatňoval len separátne, ale dokázal ich presvedčivo skombinovať aj v rámci jednej úlohy. A keď si vybavíme starého Pichandu z *Tisícročnej včely* v jeho podaní, vidíme farbistý obraz človeka, ktorý sa občas ticho zasníva, inokedy svojou rojčivosťou a bonvivánstvom zabáva spoločnosť, nikdy však nestráca dôstojnosť, vnímavosť a schopnosť zastať si svoj názor podložený životnými skúsenosťami, ktoré zahŕňajú aj to drsné a ťaživé. Vďaka Kronerovi sa to všetko vmestilo do jednej postavy nenútene, tak, že Pichanda stále zostáva človekom z ľudu, pri ktorom sa dá zastaviť na kus reči (a s potešením ho počúvať).

Keď sa ho pýtali, kde sa vlastne vzala jeho túžba stať sa hercom, odkazoval na svojich rodičov. *„Otec totiž miloval divadlo, bol vášnivým ochotníkom, taký z gruntu komediálny typ,“* ozrejmoval. A spomínal aj vplyv maminho spievania. Čoskoro sa aj on pridal k ochotníkom a profesionálom sa stal v Armádom divadle v Martine. Netrvalo dlho, kým dostal i prvú ponuku z filmu – do veselohry *Katka* (1949) ho obsadil režisér Ján Kadár. Práve pod jeho a Klosovým vedením stvárnil aj hlavnú úlohu v oscarovom *Obchode na korze* (1965). Odohráva sa počas vojnového slovenského štátu a tou hlavnou postavou je stolár Tóno Brtko, z ktorého sa stane arizátor. Postupne ho čoraz viac sužujú pochybnosti, výčitky svedomia a pocity zodpovednosti za osud pôvodnej majiteľky arizovaného obchodu – starej pani Lautmannovej (Ida Kamiňská). Pozoruhodná postava si vyžadovala výnimočného herca a Kroner ju interpretoval vynikajúco. Jeho herecký prejav oceňovali aj v Amerike a na festivale v Cannes získal spolu s Kamiňskou Zvláštne uznanie. V rozhovore pre *Novú Pravdu* z roku 1992 radí Kroner úlohu Brtko k tým, ktoré považuje za obzvlášť cenné. Menuje v ňom aj Jakubiskovu *Tisícročnú včelu* či Uhrovo *Kosenie Jastrabej lúky* ako filmy, ktoré sú „*ľudské*“ a „*hája práva človeka*“. No a pripomenul aj spoluprácu s českými filmármi alebo s maďarským režisérom Károlyom Makkom. Za stvárnenie hlavnej úlohy v bulharskej snímke *Ty, ktorý si na nebesiach* (1990, r. Dočo Bodžakov) ho dokonca nominovali na Európsku filmovú cenu.

Po úspechu *Obchodu na korze* vraj dostával herecké ponuky aj v zámorí, no zaujímavá je Kronerova odpoveď na otázku, čo by sám vytvoril ako autor a režisér. V rozhovore pre noviny *Obrana ľudu* z roku 1966 hovorí, že by to bol príbeh, ktorý by nepotreboval veľa slov, bola by to skôr pantomíma. *„Chcel by som sa pokúsiť zobraziť človeka, ktorý dospeje k názoru, že je možné žiť jedine mimo ľudí, mimo tento svet a že najlepšieho priateľa nájde vo svojom kamarátovi-psovi. Putujú spolu svetom, dostávajú sa do tragikomických situácií, dohovárajú sa bez slova. Ale i tak dospejú jedného dňa k presvedčeniu, že nikto na svete takto existovať nemôže.“* ▲

Jozef Kroner v poviedkovom filme Dialóg 20 40 60. • FOTO: archív SFÚ

Objavená krása Kuby a stratená krása futbalu

► Rudolf Urc (filmový dramaturg a publicista)

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku Film.sk ich každý mesiac čitateľom približuje Rudolf Urc, ktorý v rokoch 1959 až 1960 pôsobil ako dramaturg Spravodajského filmu.

Bratislavská ponuka a pražský dopyt v redakciách Týždňa vo filme vyzerať takto: v Martine sa učia cvičiť od perinky (č. 18), Cigáni sa sťahujú zo starých chatrčí do nového (č. 23), Čachtičania využívajú neobrobenú pôdu (č. 24), o konštrukčných halách z Priemstavu Bratislava (č. 22), fotoamatéri z Bratislavy chystajú výstavu (č. 19), nové zväračské technológie (č. 26), nad krajinkami výtvarníčky Trizuljakovej (č. 20), na Silickej planine zakladajú nové lesy (č. 20), lodná doprava je stále najekonomickjšia (č. 24), deti z banskobystrických škôl v prírode (č. 24), piesok pre železiarne na výrobu plechov (č. 27), jubilujúca SAV (č. 27). Ten diapazón je síce široký, ale v polovici roka 1963 by sme očakávali hlbšie publicistické zaujatie. Isteže, po rokoch hlučných propagandistických tamtamov chcú ľudia konečne vidieť žurnál, od ktorého nebolia ruky. Formovo sa tak týždenník približuje k spoločensko-zábavnému magazínu. Veď aj z oficiálnych udalostí sa dostane na plátno iba komorné torzo. Namiesto niekdajších hrmotných osláv 1. mája spravodajcovia zaznamenávajú takmer „rodinné“ vyznamenávanie na Pražskom hrade (č. 19).

Zišlo sa aj niekoľko snímok, ktoré prekvapujú pozoruhodným formálnym spracovaním. V č. 26 sledujeme Viedenskú filharmóniu na čele s Herbertom Karajanom pri málo známých momentoch akustickej skúšky. Aj reportáž z baletnej školy Národného divadla evokuje pohotovosťou a montážnym majstrovstvom podnety cinéma vérité (č. 22). Novátorská práca so zvukom zaujala pri obrovských rýpadlách v hnedouhoľnom revíre pri Moste (č. 21).

Pokračujú pokusy o inovatívny spôsob komentovania. Nad snímkou o úspešných mladých cvičencoch v Maďarsku komentátor s istou dávkou ironie konštatuje, že určite *nejedia české knedlíky* (č. 18). A riport z ulíc Havany, celý v humornom poňatí (č. 19), prináša aj pôvabnú slovo-obrazovú alúziu: *krásna* (pred kamerou defluje havanská krásavica) *revolučná Kuba...* No nie vždy sa darí. Synchronný záznam z pražského divadla Paravan – *kapitalistická reklama je odporná, pretože je kapitalistická, ale niečo do seba má* – vzbudzuje skôr rozpaky ako obdiv nad „odvahou“ pražských kabaretiérov (č. 23).

Avšak v celej kolekcii najpriaznivejšie pôsobí kritická snímka o situácii v československom futbale (č. 21). Ukážky z ihrísk podnecujú na úvahu o zstupe, zodpovednosti a nervozite, o márnosti individuálnych výkonov, o nevyberaných zákrokoch obrancov a spejú k záveru, že iba *zmena v systéme riadenia pomôže nájsť stratenú krásu nášho futbalu*. ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – MAREC 2014

1. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 18/1963 a 19/1963 (repríza 2. 3. o 15.30 hod.)

8. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 20/1963 a 21/1963 (repríza 9. 3. o 15.30 hod.)

15. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 22/1963 a 23/1963 (repríza 16. 3. o 15.30 hod.)

22. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 24/1963 a 25/1963 (repríza 23. 3. o 15.30 hod.)

29. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 26/1963 a 27/1963 (repríza 30. 3. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

Jasmínine slzy • Magic Box

KINO LUMIÈRE V MARCI:

Majstrovstvo troch vnímavých režisérov

Napriek tomu, že zatiaľ posledný opus neúnavného a ultrainvenčného režiséra Woodyho Allena len nedávno a aj dostatočne prešiel našimi multikinami i artkinami, jeho výnimočnosť medzi ostatnými novými filmami zbavuje ostychu upozorňovať naň. Režisérova skúsenosť a zrelosť nadobudla v *Jasmíniných slzách* excelentnú veľkosť. Allenova bravúra rozprávača a psychológa je známa – vrátane výstižne volených situácií s hypnotizujúcimi dialógmi a monológmi –, ale jeho sebaironizovaná autorská optika a anekdotické zápletky čoraz viac prerastajú žánrové ohrádky a rodia majstrovské intímne drámy vášní a zločinov, tentoraz na tému mondénneho (Jasmína) a gurážneho (Jasmínin manžel) klamstva, prerasteneho ich životom a určujúceho nielen ich majetkové pomery. Režisér v blahosklonnej múdrosti pozorovania a účasti prezentuje galériu rôznorodých postáv a postavíčiek, pričom stretnutie protikladných vrstiev nie je stretnutím plným nenávisťou či závišťou, ale v americkej klíme súťaživosti aj výsledkom rozhodnutia, ako naložiť so svojím osudom. Aj keď divák chce Jasmíne držať palce, vo filme „vítazí“ labilita jej existencie postavennej na klamstve. Azda Allenove urputné projekcie neuróz (vrátane sexuálnych), podobné Jasmíninej neodbytnej náklonnosti ku ľži, nekompensujú nejaký jeho vlastný delikt z minulosti.

Podobne účastnou kresbou psychického úpadku je aj Viscontioho *Smrť v Benátkach*, slávne dielo podľa rovnako slávnej rovnomennej novely Thomasa Manna. Tu je autorská prepojenosť s autobiografickými kontúrami témy poodhalená, ale pre výslednú pôsobivosť filmu málo podstatná. Lhký homosexuálny motív sa stráca vo výslednom zápase vášne a intelektu, očarenia a teoretizovania. Vydanie sa na smrť v mene krásy je v *Smrti v Benátkach* na rozdiel od Allenovej Jasmíny európskym variantom protikladov, absolútnym rozvratom zo zapálenia sa. Dokonalosť robí z tohto filmu priam duchovný zážitok.

Mocným pohnutím sa končí aj film Miloša Formana *Hoří, má panenko*, v závere náhle vytrhnutý zo švejkovsko-haškovsko-hrabalovskej optiky a poetiky a ponúkajúci alegorický obraz plesania nad skazou ohňa. Voči smiešnosti a trápnosti postavíčiek je známy český režisér v porovnaní s Allenom menej blahosklonný, ale rovnako vnímavý. Istá Formanova frustrácia z panoptika malosti je krutejšia, ale v jedinečnom inscenovaní množstva nehercov prakticky na jednom mieste nemenej pôsobivá.

Dve spomienky na stále živú minulosť filmu a jedno z novších diel, ktoré držia štafetu filmového majstrovstva, možno odporučiť s čistým svedomím. ▲

odporúča
filmová teoretička
a publicistka
Eva Vženteková

Hoří, má panenko • archív SFU

KINO
LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

► 1.3.

Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (16.30, K2)
Vlk z Wall Street, r. M. Scorsese, USA, 2013, 180' (D) (17.00, K1)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 118' (v) (18.15, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (20.15, K1)
Atomic Age, r. H. Klotz, Fran., 2012, 67' (v) (20.45, K2)

► 2.3.

Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (16.00, K2)
Vlk z Wall Street, r. M. Scorsese, USA, 2013, 180' (D) (17.00, K1)
Atomic Age, r. H. Klotz, Fran., 2012, 67' (v) (18.30, K2)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 124' (v) (20.00, K2)
Blízko od seba, r. J. Wells, USA, 2013, 121' (D) (20.30, K1)

► 3.3.

12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (18.00, K1)
Adamove jablká, r. A. T. Jense, Dán., 2005, 94' (~) (18.30, K2)
Swannova láska, r. V. Schlöndorff, Fran./Nem., 1984, 106' (~) (20.20, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (20.30, K1)

► 4.3.

Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (16.30, K2)
Gravitácia, r. A. Cuarón, USA, 2013, 90' (D) (17.30, K1)
Prošba, r. T. Abuladze, Gruz./ZSSR, 1967, 72' (~) (18.30, K2)
12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (19.30, K1)
Atomic Age, r. H. Klotz, Fran., 2012, 67' (v) (20.30, K2)

► 5.3.

Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 106' (D) (17.30, K1)
Atomic Age, r. H. Klotz, Fran., 2012, 67' (v) (18.00, K2)
Vlk z Wall Street, r. M. Scorsese, USA, 2013, 180' (D) (19.30, K1)
Jasminine slzy, r. W. Allen, USA, 2013, 98' (v) (20.00, K2)

► 6.3.

Špinavý trik, r. D. O. Russell, USA, 2013, 129' (D) (18.00, K1)
Spirit of 45, r. K. Loach, VB, 2012, 94' (v) (18.15, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (v) (20.00, K2)
Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (20.30, K1)

► 7.3.

Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (16.30, K2)
12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (17.00, K1)
Atomic Age, r. H. Klotz, Fran., 2012, 67' (v) (18.30, K2)
Vlk z Wall Street, r. M. Scorsese, USA, 2013, 180' (D) (19.30, K1)
Spirit of 45, r. K. Loach, VB, 2012, 94' (v) (20.30, K2)

► 8.3.

Atomic Age, r. H. Klotz, Fran., 2012, 67' (v) (16.00, K2)
Blízko od seba, r. J. Wells, USA, 2013, 121' (D) (16.00, K1)
Spirit of 45, r. K. Loach, VB, 2012, 94' (v) (18.00, K2)
Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 106' (D) (18.30, K1)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 118' (v) (20.00, K2)
Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (20.30, K1)

► 9.3.

Blízko od seba, r. J. Wells, USA, 2013, 121' (D) (17.30, K1)
Spirit of 45, r. K. Loach, VB, 2012, 94' (v) (18.00, K2)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 124' (v) (20.00, K2)
Philomena, r. S. Frears, VB/USA/Fran., 2013, 98' (D) (20.00, K1)

► 10.3.

Spirit of 45, r. K. Loach, VB, 2012, 94' (v) (17.30, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel, 2013, 125' (D) (18.00, K1)
Tiché dni v Clichy, r. C. Chabrol, Fran./Tal./Nem., 1990, 112' (~) (20.00, K2)
Philomena, r. S. Frears, VB/USA/Fran., 2013, 98' (D) (20.30, K1)

► 11.3.

Futurologický kongres, r. A. Folman, Izrael/Nem./Pol./Lux./Fran./Bel, 2013, 120' (D) (17.30, K1)
Strom priáni, r. T. Abuladze, Gruz./ZSSR, 1976, 103' (~) (18.00, K2)
Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (20.00, K1)
Atomic Age, r. H. Klotz, Fran., 2012, 67' (v) (20.30, K2)

► 12.3.

Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 124' (D) (17.30, K1)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (18.00, K2)
Blízko od seba, r. J. Wells, USA, 2013, 121' (D) (20.00, K1)
Tri farby: Modrá, r. K. Kiesłowski, Pol./Pol./Švaj, 1993, 98' (~) (20.30, K2)

► 13.3.

Hoří má panenko, r. M. Forman, ČSSR/Tal., 1967, 70' (~) (18.00, K2)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (18.30, K1)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (20.30, K1)

► 14.3.

Arcibiskup Bezák Zbhom..., r. O. Záblačká, SR, 2014, 90' (D) (16.00, K1)
Adamove jablká, r. A. T. Jense, Dán., 2005, 94' (~) (16.00, K2)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 118' (v) (17.50, K2)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (18.30, K1)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 124' (v) (20.00, K2)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (20.30, K1)

► 15.3.

Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (16.00, K1)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (16.00, K2)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (v) (18.00, K2)
Arcibiskup Bezák Zbhom..., r. O. Záblačká, SR, 2014, 90' (D) (18.30, K1)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (v) (20.00, K2)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (20.30, K1)

► 16.3.

Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (17.30, K1)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (v) (18.00, K2)
Arcibiskup Bezák Zbhom..., r. O. Záblačká, SR, 2014, 90' (D) (19.30, K1)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 124' (v) (20.00, K2)

► 17.3.

Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (17.30, K1)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 118' (v) (18.00, K2)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (19.30, K1)
Besi, r. A. Wajda, Fran., 1988, 110' (~) (20.30, K2)

► 18.3.

Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel, 2013, 124' (v) (17.00, K2)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (18.00, K1)
Pokánie, r. T. Abuladze, Gruz./ZSSR, 1984, 148' (~) (19.30, K2)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (20.00, K1)

► 19.3.

Arcibiskup Bezák Zbhom..., r. O. Záblačká, SR, 2014, 90' (D) (17.30, K1)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (v) (18.00, K2)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (20.00, K2)
Paul McCartney & Wings: Rockshow, VB, 1975/2013, 129' (D) (20.30, K1)

► 20.3.

Philomena, r. S. Frears, VB/USA/Fran., 2013, 98' (D) (17.30, K1)
Jasminine slzy, r. W. Allen, USA, 2013, 98' (v) (18.00, K2)
Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 106' (D) (20.00, K1)
Previerka osudom, r. A. German, ZSSR, 1971, 92' (~) (20.30, K2)

► 21. – 27. 3.

Febiofest 2014, www.febiofest.sk

► 27. 3.

Smrť v Benátkach, r. L. Visconti, Tal./Fran., 1971, 125' (~) (18.00, K2)

► 28. 3.

Grandhotel Budapešť, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (16.00, K1)**Atomic Age**, r. H. Klotz, Fran., 2012, 67' (v) (16.30, K2)**Borgman**, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (18.00, K1)**Walesa, človek z nádeje**, r. A. Wajda, Pol., 2013, 127' (v) (18.00, K2)**Velká nádhra**, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (20.10, K1)**Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami**, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (v) (20.30, K2)

► 29. 3.

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 118' (v) (16.00, K2)**Ona**, r. S. Jonze, USA, 2013, 126' (D) (16.15, K1)**Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami**, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (v) (18.30, K2)**Grandhotel Budapešť**, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (18.45, K1)**Walesa, človek z nádeje**, r. A. Wajda, Pol., 2013, 127' (v) (20.00, K2)**Borgman**, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (20.45, K1)

► 30. 3.

Walesa, človek z nádeje, r. A. Wajda, Pol., 2013, 127' (v) (16.00, K2)**Grandhotel Budapešť**, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (16.15, K1)**Ona**, r. S. Jonze, USA, 2013, 126' (D) (18.15, K1)**Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami**, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (v) (18.30, K2)**Nymfomanka II**, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 124' (v) (20.00, K2)**Borgman**, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (20.40, K1)

► 31. 3.

Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (18.00, K1)**Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami**, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (v) (18.30, K2)**Kronika vopred ohlásenej smrti**, r. F. Rosi, Tal./Fran./Kol., 1987, 109' (~) (20.00, K2)**Grandhotel Budapešť**, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (20.30, K1)

► (ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

pozn.: (~) - projekcia z 35 mm kópie /
(D) - digitálne projekcie / (v) - blu-ray projekcie

Digitalizáciu Kina Lumière finančne podporil Audiovizuálny fond
v rámci komplexného projektu, realizovaného vďaka finančnej podpore
predsedu vlády Slovenskej republiky.

MAREC 2014

1. 3. 1944 **Josef Kolber** – režisér, dramaturg
(zomrel 12. 9. 2010)
1. 3. 1954 **Juraj Nvota** – režisér, herec
2. 3. 1944 **Pavol Mikulík** – herec
(zomrel 27. 11. 2007)
3. 3. 1954 **Alena Spustová** – filmová strihačka
5. 3. 1934 **Pavel Vančík** – dramaturg, scenárista
5. 3. 1944 **Gabriela Gavalčinová**
– filmová pracovníčka
(zomrela 20. 9. 2006)
8. 3. 1909 **Jozef Cincík** – scénograf, návrhár krojov
do filmu *Jánošík (1935)*
(zomrel 28. 1. 1992)
8. 3. 1924 **Anna Minichová**
– dramaturgička, scenáristka
(zomrela 25. 11. 1988)
8. 3. 1934 **František Velecký** – herec
(zomrel 5. 10. 2003)
8. 3. 1939 **Jozef Ort-Šnep** – kameraman
8. 3. 1949 **Jozef Lietavec** – kameraman
10. 3. 1929 **Jaroslav Pogran** – režisér
11. 3. 1939 **Marta Gogálová** – televízna režisérka
13. 3. 1924 **Viera Mikulášová-Škridlová**
– scenáristka, prekladateľka
13. 3. 1929 **Jozef Režucha** – režisér
(zomrel 15. 7. 1995)
15. 3. 1929 **Dagmar Bučanová** – režisérka, animátorka
18. 3. 1924 **Luba Pavlovičová-Baková**
– dramaturgička, scenáristka
(zomrela 27. 8. 1998)
20. 3. 1924 **Jozef Kroner** – herec
(zomrel 12. 3. 1998)
21. 3. 1949 **Pavel Gubčo** – vedúci výroby
22. 3. 1934 **Stanislav Vrbka** – divadelný kritik,
historik, filmový publicista
(zomrel 1. 12. 1991)
24. 3. 1914 **Ján Komiňár** – filmový organizátor
(zomrel 12. 12. 1987)
25. 3. 1929 **Augusta Havlíková** – vedúca výroby
25. 3. 1944 **Marína Juríčková** – dramaturgička
26. 3. 1944 **Vladimír Macko** – režisér, scenárista

zdroj: Kalendár filmových výročí 2014 ▪ Interná
publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)

► zostavila Renáta Šmatláková

Creative Europe Desk Slovensko informuje

Creative
Europe

Dňa 14. marca sa v Bratislave uskutoční stretnutie zástupcov národných audiovizuálnych fondov. Naše pozvanie prijali reprezentanti fondov z Česka (Státní fond kinematografie, riaditeľka Helena Franeková), Maďarska (Maďarský národný filmový fond, riaditeľka Agnes Havas), Poľska (Poľský filmový inštitút, zástupkyňa riaditeľky pre medzinárodné styky Izabela Kiszka-Hoflik), Rakúska (Vienna Film Funds, riaditeľka Gerlinde Seitner) a, samozrejme, zo Slovenska (Audiovizuálny fond, riaditeľ Martin Šmatlák). Cieľom stretnutia je prezentovať možnosti získania podpory na koprodukčné filmové projekty a navrhnúť konkrétne riešenia, ktoré by zvýšili cirkuláciu filmov v rámci strednej Európy. Cieľovou skupinou sú nezávislí producenti a distribútori filmov, ale i ďalší filmoví profesionáli a študenti. Stretnutie je súčasťou podujatia Visegrad Film Forum. Verejná prezentácia fondov a diskusia sa uskutoční o 11.45 na FTF VŠMU na Svoradovej ulici v Bratislave, vstup je voľný.

Uzávierky podprogramu MEDIA v marci 2014: 28. marca – podpora vývoja balíkov projektov (výzva EAC S30/13), podpora vývoja videohier (výzva EAC S31/13), podpora projektov na prácu s publikom (výzva EAC/S27/13).

► vs

Aktuálne uzávierky

– **10. marca** je termín uzávierky na prihlasovanie filmov (dlhometrážnych a stredometrážnych) na 49. MFF Karlove Vary (4. – 12. júl 2014). Viac na www.aic.sk, www.kviff.cz.

– **3. marca** je uzávierka prihlášok na 67. MFF Cannes (15. – 25. máj) pre krátke filmy do 15 min., **10. marca** pre celovečerné filmy nad 60 min. Festivalová komisia vyberá filmy do kategórie Official Selection, pričom rozhoduje o ich zaradení do jednotlivých sekcií. Dňa **21. marca** je uzávierka prihlasovania filmov na 53. International Critics' Week (15. – 23. máj v rámci MFF Cannes); **2. marca** je uzávierka na prihlasovanie krátkych a stredometrážnych filmov a **21. marca** uzávierka na pri-

hlasovanie dlhometrážnych filmov na 46. ročník Directors' Fortnight (Quinzaine des Réalisateurs, 15. – 25. máj v rámci MFF Cannes). Viac na www.aic.sk, www.festival-cannes.com.

– **31. marca** je termín uzávierky na prihlasovanie krátkych, stredometrážnych a dlhometrážnych filmov na 22. Art Film Fest (20. – 28. jún, Trenčianske Teplice, Trenčín). Viac na www.aic.sk, www.artfilmfest.sk.

► jar

Najsledovanejší bol Pacho

Podľa údajov, ktoré Slovenskému filmovému ústavu (SFÚ) poskytla spoločnosť PMT/TNS SK bol v roku 2013 najsledovanejším domácim filmom v slovenských televíziách *Pacho, hybský zbojník* s 518-tisíc divákmi a so sledovanosťou 11,1 percenta. Druhá priečka patrila *Perinbabe* (10,4 percenta) a tretia filmu *Zemianska česť* (5,2 percenta). Ku všetkým filmom v desiatke najsledovanejších domácich titulov vykonáva práva SFÚ. Z domácej televíznej dramatickej tvorby bol najsledovanejší seriál *Svátko Ragan*. Jeho druhý diel mal sledovanosť 10,9 percenta a tretí 10,7 percenta divákov. Celkovo bol najsledovanejším filmom v televízii rovnako ako v roku 2012 titul *Tri oriešky pre Popolušku* s Libušou Šafránkovou, ktorý sledovalo 863-tisíc divákov (18,5 percenta). Komédii *Pacho, hybský zbojník* patrí celkovo dvanásť priečka.

► miro

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov
Slovenské pondelky 2014

3. marec 2014

20.00 ► *Rodná zem*, r. J. Mach, 1953, 102 min.
22.00 ► *Mahuliena, zlatá panna*, r. M. Luther, 1986, 91 min.

10. marec 2014

20.00 ► *Falošný princ*, r. D. Rapoš, 1984, 90 min.
22.00 ► *Očovské pastorále*, r. J. Zachar, 1973, 80 min.

17. marec 2014

20.00 ► *Výlet po Dunaji*, r. J. Lacko, 1962, 91 min.
22.00 ► *Pieseň o sivom holubovi*, r. S. Barabáš, 1961, 98 min.

24. marec 2014

20.00 ► *Prípad pre obhajcu*, r. M. Hollý, 1964, 86 min.
22.00 ► *Príbehy z lepšej spoločnosti 1 – 3*, r. J. Balík, 1969, 85 min.

31. marec 2014

20.00 ► *Kangchenjunga*, r. J. Piroh, 1981, 63 min.
22.00 ► *Príbehy z lepšej spoločnosti 4 – 7*, r. J. Balík, 1969, 109 min.

Zmena programu vyhradená!

► Debutová snímka režiséra Mátyása Priklera *Ďakujem, dobre* je po roku od svojej kinopremiéry dostupná aj na internete prostredníctvom spoľahlivej služby Piano.

► Dokument Ladislava Kaboša *Všetky moje deti*, ktorý hovorí o misii farára Mariána Kuffu v žalostnom prostredí rómskych osád, videlo počas prvého týždňa v kinách takmer 5 000 divákov, a to aj napriek jeho limitovanej distribúcii. Prevádzkovatelia kín museli pre veľký záujem pridávať projekcie. Film mal v slovenských kinách premiéru 13. februára 2014. Na plátna českých kín sa dostane 13. marca.

► Film Zuzany Liovej *Dom* uviedli na 3. Filmovom festivale Európskej únie v hlavnom meste Nepálu Káthmandu. Festival sa konal v termíne 20. až 23. február 2014.

► Od 20. februára má televízna skupina Joj nového generálneho riaditeľa, ktorým sa po odchode Františka Borovského stal výkonný a finančný riaditeľ Slovenskej produkčnej Marcel Grega.

► V Turíne sa 21. februára začala prehliadka filmov krajín V4, ktorá predstavuje aj výber zo slovenskej kinematografie a vznikla v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom. Počas februára na prehliadke uviedli tituly *Tigre v meste* (r. J. Krasnohorský) a *Až do mesta Aš* (r. I. Grófová), na 22. marca je naplánovaná projekcia snímky *Dom* (r. Z. Liová).

► V Prahe sa 22. februára uskutočnilo odovzdávanie cien Český lev, ktoré udeľuje Česká filmová a televízna akadémia. Najúspešnejším sa stal film *Hořící keř* režisérky Agnieszky Holland, ktorý získal rekordných 11 trofejí a zvíťazil aj v kategóriách najlepší film, najlepšia réžia a najlepší scenár (Štěpán Hulík). Vďaka tomuto projektu si cenu odniesol aj kameraman Martin Štrba a kostýmová výtvarníčka Katarína Hollá. Českého leva získali aj predstavitelia hlavných úloh v česko-slovenskej snímke *Ako nikdy* Jiří Schmitzer a Petra Špalková a ďalší koprodukčný film so slovenskou účasťou *Klauni* vyniesol cenu hercovi Jiřímu Lábusovi.

► Koprodukčný poľsko-holandsko-rusko-slovenský film *Dozvučky* (r. W. Pasikowski) zaznamenal pozitívne ohlasy amerických filmových kritikov a prestížne denníky *The New York Times* či *Los Angeles Times* ho zaradili medzi najlepšie zahraničné snímky, ktoré sa v roku 2013 dostali do americkej distribúcie. *Dozvučky* sú úspešné aj v samotnom Poľsku, kde sa im darilo nielen v kinách, ale zároveň sa tam predalo už viac ako 100-tisíc DVD nosičov s týmto filmom.

► jar

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► FEBRUÁR 2014

► PUBLIKÁCIE

1. Renáta Šmatláková, Martin Šmatlák: **Filmové profily** (SFÚ, Bratislava)
2. **Filmový kalendár 2014** (SFÚ, Bratislava)
3. David Bordwell, Kristin Thompson: **Dějiny filmu. Přehled světové kinematografie** (Nakladatelství Akademie múzických umění a Nakladatelství Lidové noviny, Praha)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD **Tisícročná včela** (SFÚ v spolupráci s Dixit, Bratislava)
2. 2-DVD **Virvar. Súčasný slovenský animovaný film** (Feel Me Film, Banská Štiavnica)
3. 2-DVD **August '68/November '89** (SFÚ, Bratislava)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière ponúkajú v marci tieto akcie:

1. Predajňa Klapka.sk pripomenie 10. výročie úmrtia Martina Hollého jeho filmom **Medená veža**, ktorý získate na DVD pri kúpe marcového čísla časopisu Film.sk.
2. Pri nákupe nad 30 eur v predajni Klapka.sk získate voľnú vstupenku do Kina Lumière.

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► JANUÁR 2014

1. **Nymfomanka I** (r. Lars von Trier, Dánsko/Nemecko/Francúzsko/Belgicko, 2013, ASFK)
2. **Veľká nádhera** (r. Paolo Sorrentino, Taliansko/Francúzsko, 2013, Film Europe Media Company)
3. **Vlk z Wall Street** (r. Martin Scorsese, USA, 2013, Bonton Film)
4. **12 rokov otrokom** (r. Steve McQueen, USA, 2013, Bonton Film)
5. **Len 17** (r. François Ozon, Francúzsko, 2013, Continental film)